

k:

Kunsthøgskolen i Bergen
Bergen National Academy of the Arts

Rapport og planer 2009 - 2010

INNHOLD:

1. INNLEDNING	3
1.1. KHiB	3
1.2. Styrets vurdering av eget arbeid.....	4
1.2.1. Styrets sammensetning / styret som kollegialt organ /styrets arbeidsform .	4
1.2.2. Styrets arbeid med strategisk planlegging	5
1.2.3. Mål- og resultatstyring, risikovurderinger	6
1.2.4. Oppfølging av revisjonsmerknader.....	6
1.3. Samlokaliseringen	7
1.4. Kunsthøgskolens leiesituasjon	7
2. RESULTATRAPPORTERING 2009	9
2.1. Sektormål 1: Utdanning	10
2.1.1. Virksomhetsmål 1.1: Studietilbudet	10
2.1.2. Virksomhetsmål 1.2: Kvalitet i utdanningen	12
2.1.3. Virksomhetsmål 1.3: Internasjonalt utdanningssamarbeid.....	14
2.2. Sektormål 2: Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning.....	18
2.2.1. Virksomhetsmål 2.1: Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning.....	18
2.2.2. Virksomhetsmål 2.2: Forskerutdanning.....	24
2.3. Sektormål 3: Formidling og samfunn	27
2.3.1. Virksomhetsmål 3.1: Formidling	27
2.3.2. Virksomhetsmål 3.2: Samfunns- og næringsliv	30
2.4. Sektormål 4: Forvaltning av ressurser.....	32
2.4.1. Virksomhetsmål 4.1: Rekruttering og kompetanseutvikling	32
2.4.2. Virksomhetsmål 4.2: Arbeidsmiljø og likestilling.....	33
2.4.3. Virksomhetsmål 4.3: Økonomi- og ressursforvaltning	35
2.5. Øvrig rapportering.....	40
2.5.1. Risikostyring.....	40
2.5.2. SAK – Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon	40
2.5.3. Nye studieplasser 2009	41
2.5.4. Administrative områder	41
2.5.5. Kap 281. post 01	45
2.6. Økonomirapportering	47
3. PLANER FOR 2010	49
3.1. Plan for virksomheten i 2010.....	49
3.2. Plan for tildelt bevilgning for 2010	64

1. INNLEDNING

1.1. KHIB

Kunsthøgskolen i Bergen (KHIB) ble opprettet 1. august 1996. KHIB tilbyr bachelorgrader og mastergrader innen design og visuell kunst, og har stipendiater på doktorgradsnivå i det nasjonale stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. KHIB har følgende avdelingsstruktur:

- Avdeling for design
- Avdeling kunstakademiet
- Avdeling for spesialisert kunst

Alle administrative funksjoner er samlet på fellesnivået.

Kunsthøgskolen i Bergen vil fremheve den betydning som ligger i lovens likestilling av kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning som målsetninger for institusjonene under lovens virkeområde. Denne presisjonen gir de selvstendige kunstutdanningsinstitusjonene et stort ansvar for utvikling, definisjoner og standarder for våre felt. Regjeringen har i St.meld. nr 18 *Om høyere kunstutdanning* under Kap. 5.1 klart formulert hvordan hovedansvaret for høyere norsk kunstutdanning skal være forankret:

Norges musikkhøgskole, Kunsthøgskolen i Oslo og Kunsthøgskolen i Bergen har som hovedoppgave å tilby utøvende og skapende kunstutdanninger. Disse kunsthøgskolene skal være de fremste på sine fagområder, og har som målsetting å ivareta hele bredden av utdannings- og utviklingsoppgaver på sine faglige felt, tilsvarende det som er lagt til de vitenskapelige høyskolene.

Kunsthøgskolens virksomhet er delt på tre studiesteder og i 6 forskjellige bygg med til sammen vel 15.400 kvm. brutto leieareal. Avd. for design har tilholdssted på studiestedet i Strømgaten (2 bygg) og Avd. kunstakademiet er plassert i to bygg i C. Sundts gate. Avd. for spesialisert kunst holder dels til i Strømgaten og dels på studiested i Vaskerelven. Hovedadministrasjonen er lokalisert i Strømgaten.

Kunsthøgskolens strategiplan for perioden 2004 – 2008 har vært et svært nyttig redskap for planer og tiltak både på felles- og avdelingsnivå. Den klare vektleggingen av samfunnsrollen har bidratt til forskjellige prosjektsamarbeid og formidlingstiltak, og ligger også til grunn for det nye PPU-studiet, hvor KHIB vil ta ansvar for hvordan kunst og design bringes ut blant barn og unge. Kunsthøgskolens styre vil innværende år få ferdigstilt arbeidet med ny strategiplan, som har vært i gang i noe tid. Samtidig foregår det internt flere endringsprosesser som ny strategiplan må inkludere. Både administrativt og faglig er det igangsatt omorganiseringsprosesser siste år med åpne målsettinger, bred intern involvering og stort engasjement.

Undervisningsstrukturen ved KHIB bygger på studieplaner fra Kvalitetsreformen 2002 – 2004, med mulighet for studenter til å legge opp individuelle studieløp på tvers av avdelingene. Kunsthøgskolens kvalitetsutviklingsprogram (KUP) ble i 2007 fremstilt for NOKUT for akkreditering og ble i januar 2008 godkjent uten merknader. Kunsthøgskolen forbereder seg nå på en gjennomgående revisjon av eksisterende planverk i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Kunsthøgskolen har operatøransvaret for det nasjonale Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid og legger et stort arbeid ned i programutviklingen. Etter en intern evaluering gjennomført i 2008 har departementet sagt seg svært fornøyd med det arbeidet som er gjort. Alle styremedlemmene så nær som en er nye fra årsskiftet 2010, og programmet står foran en ny spennende periode. Utvikling av nytt nasjonalt program for kunstnerisk utviklingsarbeid, på statsbudsjettet fra 2010, er lagt til det samme programstyret.

1.2. STYRETS VURDERING AV EGET ARBEID

1.2.1. Styrets sammensetning / styret som kollegialt organ /styrets arbeidsform

Kunsthøgskolens styre består av fire eksterne medlemmer oppnevnt av departementet, to medlemmer valgt av de faglig ansatte, ett medlem valgt av de administrative ansatte, to medlemmer valgt av studentene, samt rektor og prorektor. Rektor er styrets leder og prorektor styrets nestleder.

I forhold til kommende rektorvalg våren 2010 vedtok styret i september 09 å videreføre ordningen med valgt rektor og prorektor i neste periode, i tråd med enstemmig innstilling fra et utvalg nedsatt av styret. Styresammensetningen er i forbindelse med utarbeidelse av nytt valgereglement vedtatt endret for neste periode, til slik det er beskrevet som normalordning i UHL. Antall valgte representanter fra faglig stab økes fra to til tre og prorektor skal ikke som tidligere være fast medlem av styret, men fungere som rektors stedfortreder. Interne faglige og administrative representanter skal også velges nye fra høsten 2010.

Etter godkjenning fra KD vil kommende valgperiode forlenges fra normalt 4 år til ekstraordinært 5 år for å harmonisere periodene for kunsthøgskolens styre og faglig ledelse med resten av sektoren.

Studentrepresentanter skifter hvert år og erfaringsoverføringen fra avgående representanter til de nye er gjennomgående liten. Denne utfordringen må studentdemokratiet selv ta tak i, samtidig som institusjonen bør vurdere å sikre en mer systematisk opplæring i styrearbeid for studenter.

Den interne oppmerksomheten ved kunsthøgskolen rundt styrets arbeid er i løpet av året blitt skjerpet. Styredokumenter, dagsorden og møtebok etterspørres. Dette er positivt. I løpet av 2010 vil alle offentlige dokumenter fra styremøtet bli systematisk lagt ut på KHiB web, jfr UHL § 9.2: det skal i størst mulig grad være åpenhet om styrets arbeid.

Det er viktig at styret har innsikt i og dialog med organisasjonen som skal styres. Deltakelse fra eksterne styremedlemmer i interne utviklingsseminarer og organisasjonsprosesser bør vurderes. I 2010 vil styremøtene ambulere i kunsthøgskolens forskjellige lokaler slik at styret får nærmere innsikt i institusjonens fysiske betingelser, samt at det i hvert styremøte systematisk gis rom for et faglig innslag.

Tematiske seminarer sammen med dekaner og adm. mellomledere har tidligere vært gjennomført 1-2 ganger i året. Dette anses som svært viktig og vil bli videreført. Noen av seminarene var lagt til styreturene som ble gjennomført årlig 2003 - 2007, hvor relevante europeiske kollegiale institusjoner ble besøkt. Styret fikk gjennom dette en felles internasjonalt orientert referanseramme som var svært nyttig i videre styrearbeid. Tiltak med dette formål bør vurderes i det videre arbeid.

Styret har i løpet av 2009 hatt en rekke kompliserte saker til drøfting, noe som har stilt store krav til den enkelte styrerepresentant og til forståelsen av styrets rolle. Styret er gjennom disse erfaringene blitt styrket som et ansvarlig kollegialt organ.

1.2.2. Styrets arbeid med strategisk planlegging

Styret har hatt 10 møter og et halvdagens seminar i løpet av 2009. Tematisk kan styrets hovedsaker i 2009 grupperes slik:

- *Ledelse*
  - Framtidig styrings- og ledelsesstruktur – utredning for rektorvalg med mer i 2010
  - Nytt valgreglement
  - Etter høgskoledirektørens avgang i september 2009: arbeid med rekruttering av ny direktør
- *Oppfølging av Riksrevisjonens merknader*
  - Helhetlig tiltaksplan, utvikling av retningslinjer, policy og kontrollrutiner, herunder varslingsrutiner og etiske retningslinjer
- *Arbeid med ny strategiplan*
  - Tema på styreseminar i mars 09. Tas opp igjen vår 2010.
- *Byggesak*
  - Kontinuerlig fokus på mulig oppfølging
- *Lokaler*
  - Flytting til Vaskerelven 8
  - Økonomi ifm nye leieavtaler
- *Økonomi*
  - Åpningsbalanse for anleggsmidler, reglement for anskaffelser, utarbeidelse av diverse rutiner, se over
- *Personalsaker*
  - Kunsthøgskolens styre er tilsettingsorgan for alle faglige stillinger
- *Studiesaker*
  - Nye studieplasser tildelt i mai 2009 – opprettelse av PPU for kunst og design ble usedvanlig raskt håndtert
  - Oppfølging studiekvalitet

Styret har i 2009 prioritert praktisk oppfølging av sakene over. I 2010 må flere strategisk viktige saker for utviklingen av kunsthøgskolen få plass. Her kan nevnes flere utfordringer som henger tett sammen:

- SAK
- ferdigstilling av strategiplan for de kommende år
- Intern revisjon av organisasjonsstruktur både faglig og administrativt
- strategi for FoU-arbeidet med ressursplan
- målbevisst arbeid for søknad om akkreditering som vitenskapelig høgskole
- samlokalisering
- revisjon av kvalitetsutviklingsprogrammet

1.2.3. Mål- og resultatstyring, risikovurderinger

Gjennom budsjettprosessen oktober – januar hvert år, hvor ledergruppen og fagorganisasjoner er involvert, utarbeides forslag om prioriteringer som forholder seg til overordnet strategi. En integrert del av budsjettprosessen er utarbeidelse av virksomhetsplaner for hver avdeling for kommende år. Budsjettdokument vedtas av styret tidlig i januar og sees i forhold til tildelingsbrevet fra departementet som kommer i desember.

Styret involveres årlig i diskusjon om mål og risikovurderinger før Rapport og planer ferdigstilles. Ledergruppen ved kunsthøgskolen arbeidet intensivt med å etablere praktisering av risikovurderinger da dette kravet var nytt for noen år siden. Etter å ha gjort erfaring med svært grundige vurderinger av sannsynlighet og konsekvens, ble prosessen forenklet noe og resulterte i den malen som nå praktiseres. Arbeidet med å gjøre risikovurderinger oppleves i denne formen som konstruktiv og viktig, og gjøres også på avdelingsnivå i arbeidet med virksomhetsplanene. (Se også kap 2.5.1 om risikostyring.)

For styrets videre arbeid bør det utarbeides et årshjul hvor punktene for mål- og resultatstyring og risikovurderinger er klart lokalisert og tidsmessig koordinert med ledergruppens arbeid, budsjett og rapport og planer.

Tilsynet med daglig ledelse kommer klart fram på økonomisiden gjennom regelmessig fremlegg av regnskap for styret, men bør konkretiseres nærmere når det gjelder fremdrift i arbeid med strategiske mål gjennom året. Se under 1.2.4 ang. virksomhetsstyring.

1.2.4. Oppfølging av revisjonsmerknader

Lønn, reiser og representasjon

Etter å ha mottatt Riksrevisjonens brev datert 26.11.08 etter revisjon av lønns- og reisevirksomheten ved KHiB, har kunsthøgskolens styre tatt svært alvorlig de forhold som ble avdekket i forbindelse med revisjonen. Det vises her til at oppfølging av Riksrevisjonens merknader har vært tema på samtlige styremøter fra 12.12.08 og til siste styremøte i 2009 – 14.12.09. Styret har i denne prosessen fastsatt skriftlig irettesettelse av høgskoledirektøren og skriftlig advarsel til rektor (jfr. styrets vedtak 13.08.09).

Som følge av Riksrevisjonens merknader ble mangelfulle rutiner og kontrollpunkter kartlagt og nye retningslinjer utarbeidet, systematisert gjennom en tiltaksplan som er blitt fulgt opp gjennom hele 2009. En egen rapport om dette er sendt KD 21.12.09.

Et stort og nødvendig arbeid er gjort. Dette utgjør et solid grunnlag for videreutvikling. Implementeringen må fortsatt sikres slik at KHiBs virksomhet er godt i samsvar med gjeldende krav.

Virksomhetsstyring - rammeverk for styrets arbeid

Etter revisjon av virksomhetsstyring 2009 er det klart at flere dokumenter som regulerer styrets arbeid må utvikles, med henvisning til Hovedinstruks fra Utdannings- og forskningsdepartementet om økonomiforvaltning ved statlige universiteter og høyskoler av 01.08.2005. Flere av KHiBs nåværende styringsdokumenter dekker delvis de relevante områdene, men ny styreinstruks som samler det nødvendige må utarbeides. Ideelt sett vil det være ønskelig at dette arbeidet kan utsettes til ny adm. direktør er på plass. Dette blir tidligst etter sommeren 2010. Samtidig er det viktig at det nåværende samlede styre deltar i revurdering av forretningsorden og dagsorden, og andre sentrale dokumenter hvor styrets erfaring som styre er viktig. Revisjon av noen utvalgte dokumenter bør dermed gjennomføres i løpet av våren 2010, ettersom interne medlemmer skiftes ut etter sommeren 2010.

1.3. SAMLOKALISERINGEN

Samlokaliseringen har vært kunsthøgskolens viktigste langsiktige prioritering siden 1996. Kunsthøgskolens behov for å bli samlet i ett bygg er stadig mer påtrengende. Samlokaliseringen er en avgjørende forutsetning for en langsiktig utvikling der alle kunsthøgskolens ressurser kan utnyttes som et felles fleksibelt grunnlag for samarbeid, ressursdeling og nytenkning. Samlokaliseringen er også en forutsetning for at kunsthøgskolen skal kunne ivareta sine lovpålagte oppgaver. Det dramatiske stoppet i byggesaken i 2006 var et stort tilbakeslag for kunsthøgskolens arbeid både internt og eksternt, og bidro til økte driftutgifter ved fornying av leiekontrakter, se kap. 1.4. Den spredte lokaliseringen vanskeliggjør både faglig arbeid på tvers av institusjonen og sosiale møteplasser, for eksempel har ingen av studiestedene nå stort nok kundegrunnlag for kantinedrift.

Historikken i hele byggesaken er tidligere utførlig gjort rede for og gjentas ikke her. Kunsthøgskolen ser positivt på at departementet nå har gitt Statsbygg i oppdrag å gjennomgå det foreliggende prosjektet en gang til med tanke på reduksjon av kostnader, og vil bidra maksimalt inn i denne prosessen.

1.4. KUNSTHØGSKOLENS LEIESITUASJON

Kunsthøgskolen ser frem til samlokalisering i nytt bygg, men dette vil fortsatt ligge minst 4/5 år frem i tid. Fordi byggesaken er blitt så forsinket, har KHiB med virkning fra 2008 måttet fremforhandle nye leiekontrakter. De fleste kontrakter gikk ut i 2008 (noen allerede fra 2007).

KHiB har fremforhandlet nye kontrakter i 5 av våre 6 nåværende bygg, mens leieforholdet i Marken 34 er erstattet av leieforholdet i Vaskerelven 8. Sistnevnte eiendom skiftet eier på tampen av 2009, men det bør ikke påvirke kunsthøgskolens leieforhold.

Nye leiekontrakter ble alle fremforhandlet i en periode der leiemarkedet var langt mer vanskelig og mer kostbart for KHiB enn det indeksregulerte leienivået i de avsluttede leiekontraktene. I sum innebærer nye leiekontrakter økt husleie og leierelaterte driftskostnader på til sammen 2,5 MNOK pr år (2009-tall). Andre leierelaterte driftsutgifter er økt med ca 0,3 MNOK pr år som følge av nye leiekontrakter.

Det har også ligget en stor utfordring i å finne frem til en leieperiode som sikrer institusjonen tilstrekkelig fleksibilitet i forhold til samlokaliseringen. Uten vesentlig egeninnsats fra administrasjonens side, kombinert med bistand fra eksterne eiendomsmeglere og en viss imøtekommenhet fra våre største utleiere, kunne den samlede leieøkningen vært betydelig større – faktisk mer enn det doble.

KHiB har i utgangspunktet ikke udisponerte ledige lokaler, og det er ikke mulig for KHiB å redusere areal uten vesentlig å måtte kutte i kjerneaktiviteter, noe som i denne situasjonen ville fremstå som høyst urimelig. Fra 2010 vurderer KHiB å si opp enkelte leide arealer knyttet til atelierplass, gjestelærere, o.l. for å redusere kostnader.

Kunsthøgskolen registrerer at andre UH-institusjoner tilføres budsjettmidler til økte husleiekostnader i forbindelse med flytting til nye bygg. Kunsthøgskolen kan ikke se at det er prinsipielle forskjeller på det å pådra seg økte husleiekostnader som følge av å etablere seg i et nytt bygg kontra det å være tvunget til å reforhandle leieavtaler/etablere seg i erstatningslokaler i en endret markedssituasjon.

KHiB har tatt opp situasjonen vedrørende leiekostnader med KD gjentatte ganger - i tidligere budsjettforslag, rapport og planer, etatsstyringsmøter og i brev. Kunsthøgskolens har fortsatt forventninger til at den uteblitte kompensasjonen for økte husleiekostnader rettes opp. KHiBs faglige virksomhet er meget sårbar dersom ikke departementet medvirker til å sikre institusjonen rimelige bygningsmessige forhold frem til samlokaliseringen.

KHiB er svært tilfreds med at departementet har bidratt med nødvendige bevilgninger til flytteprosess og investeringer i erstatningslokaler, men oppfordrer departementet sterkt til å vurdere en varig kompensasjon:

I forbindelse med fremlegging av revidert nasjonalbudsjett for 2010 anmoder KHiB departementet om en generell rammeøkning på 2,8 mill kr fra 2010.

2. RESULTATRAPPORTERING 2009

Kunsthøgskolen har i forhold til rapportering pr 15.02.10 til Database for høyere utdanning (dbh) **ikke data** på følgende rapporter:

Andre	Mottatte forretningsidéer
Personaldata	Internasjonal mobilitet
Studentdata	Avlagte doktorgrader
Studentdata	Uteksaminerte allmennlærere valgfag
Studentdata	Videreutdanning for lærere i barnehage og skole
Studentdata	Fullføring på utvalgte utdanninger
Studentdata	Gjennomstrømning i organisert doktorgradsutdanning - tidsforbruk
Studentdata	Gjennomstrømning i organisert doktorgradsutdanning – årsverk m.m.
Studentdata	Personer i doktorgradsprogrammer
Studentdata	Uteksaminerte PPU-kandidater - fagbakgrunn fra høyere utdanning
Studentdata	Uteksaminerte PPU-kandidater - fagbakgrunn fra videregående opplæring
Økonomidata	EU-finansierte prosjekter
Dokument	Skikkethetsvurdering
Dokument	Kurs og undervisning i entreprenørskap

2.1. SEKTORMÅL 1: UTDANNING**Sektormål 1**

Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

2.1.1. Virksomhetsmål 1.1: Studietilbudet

Virksomhetsmål 1.1 Kunsthøgskolene skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

KHiBs resultatmål:

Kunsthøgskolen skal sikre studietilbudet i ulike kunstfag ut fra nasjonale behov. KHiB skal ha studietilbud på bachelor- og masternivå innenfor følgende avdelinger/fagområder:

- Avd. for design: Møbel- og romdesign og visuell kommunikasjon;
- Avd. kunstakademiet: Billedkunst som maleri, video, performance, 3D-arbeid og lyd;
- Avd. for spesialisert kunst: Fotografi, grafikk, keramikk og tekstil, samt kuratorpraksis.

Undervisning, kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning skal være tett knyttet sammen ved kunsthøgskolen.

KHiB skal påse at utviklingen i studiekvaliteten er i samsvar med målformuleringer i kvalitetsutviklingsprogrammet (KUP).

KHiB skal opprettholde god søkning til studiene. Kunsthøgskolen skal rekruttere bedre kvalifiserte internasjonale søkere til mastergradstudiene.

Ved opptak skal studenter med minoritetsspråklig bakgrunn prioriteres ved ellers like kvalifikasjoner mellom kandidatene.

Tilbudsomfanget for etter- og videreutdanning skal konsolideres, og institusjonsnivået skal stimulere til utvikling – og bistå i gjennomføringen – av slike tilbud.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KDs styringsparametre:					
Antall primærøkere per studieplass (jfr. også virksomhetsmål 4.1)	6,4	6,5	7,0	7,4	6,5
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner			0	0	0
KHiBs styringsparametre:					
Antall EVU-kurs	4	12	17	10	15
Antall uteksaminerte kandidater fordelt på utvalgte områder	101	106	93	110	95

Vurdering og måloppnåelse:

Tabellen viser at de kvantitative resultatmålene for 2009 er oppnådd for delmål 1.1 når det gjelder søkertall, kandidater, men ikke antall etter- og videreutdanningskurs.

Spesielt gledelig her var økningen i søkere til masterstudiene, særlig fikk vi en fin økning i antall mastersøkere til design.

Opptak til kunstutdanninger ved KHiB er basert på kunst- eller designfaglig kompetanse. Vi ser at søkere med minoritetsspråklig bakgrunn klarer å konkurrere seg inn på våre studier.

Det tredje kullet av studenter (10 studenter) som gjennomfører det toårige studiet i Skapende kuratorpraksis vil ta eksamen våren 2010. Nytt opptak for studiestart høsten 2010 er utlyst.

En av tre avdelinger har i 2009 ikke hatt kapasitet til å bidra med etter- og videreutdanningstilbud på grunn av belastningen med flytting til Vaskerelven 8. Dette er hovedårsak til at resultatmålet her ikke er oppfylt.

Utvikling av fagporteføljen og faglig profil

Kunsthøgskolen i Bergen ser det som ønskelig over tid å utvikle seg til en større institusjon, både fordi det av faglige hensyn ville være gunstig med en utvidet fagportefølje, og for å sikre en mer robust drift. Dette er en utfordring som vil bli nærmere adressert og presisert gjennom arbeid med ny strategisk plan i 2010. I tilknytning til budsjettdiskusjoner og utlysning av ledige åremålsstillinger tas kunsthøgskolens faglige profil opp til jevnlig diskusjon. Se også kap. 2.5.2 SAK.

Med tildelingen av midler til nye studieplasser i RNB 2009 fikk KHiB etter mange år mulighet for å opprette praktisk-pedagogisk årsenhet som bygger på kunst- eller designutdanning. Dette er også et signal om at KHiB tar samfunnsrollen og faglig ansvar i forhold til barn og unge alvorlig. Studiet ble utlyst på rekordtid og trakk 32 søkere til 15 plasser. UiB står for deler av det faglige innholdet. Mange interesserte har uttrykt ønske om deltidsstudier, og muligheten for å tilby også dette vil bli utredet nærmere i 2010.

Kunsthøgskolens initiativ for å vurdere muligheten for høyere utdanning innen spillutvikling i Bergen samlet over 60 deltakere våren 2009 til et seminar om emnet. Alle FoU-institusjoner var representert i tillegg til JoinGame, Kulturdepartementet og flere større og mindre bedrifter som er involvert i 3D-simuleringer eller spillutvikling. Gjennom diskusjonene omkring tildeling av nye studieplasser konkretiserte kunsthøgskolens ambisjoner seg og er nå rettet noe bredere enn å dreie seg om ren spillutvikling. I tillegg til opprettelsen av studieplasser i PPU vil en med midlene for nye studieplasser 2009 – 2011 utvide fagområdet visuell kommunikasjon med 10 studieplasser, en lenge etterlengtet mulighet for fagspesialisering innen feltet nye medier.

Dersom en kommende år når frem med budsjettforslag om ytterligere midler innen dette feltet, vil det åpne for et helt nytt studium i skjæringspunktet mellom kunst og design "Kunst og design for nye medier".

KHiB er partner i en søknad til EU våren 2010 om felles nordisk mastergrad i lydkunst, organisert gjennom KUNO.

KHiB resultatmål ang. KUP kommenteres under 2.1.2.

2.1.2. Virksomhetsmål 1.2: Kvalitet i utdanningen

Virksomhetsmål 1.2 Kunsthøgskolene skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal opprettholde en høy gjennomføringsprosent.

KHiB skal fortsatt fokusere på krav til faglig progresjon og krav til forpliktende deltakelse i studiemiljøet fra studentene på alle trinn, samt ansvar for egen læring.

Det skal fortsatt fokuseres på mulige former for effektivisering av undervisningen.

Undervisningsinformasjon på nettet skal videreutvikles innen rammen av kunsthøgskolens websider, bl.a. med sikte på å styrke det fagdidaktiske innholdet.

I forlengelse av det nasjonale arbeidet med utvikling av kvalifikasjonsrammeverket, skal KHiB følge opp med revisjon av egne studieplaner mm.

Støtte til fellesfaglige undervisningstiltak mm. (tverrfaglige prosjektmidler) skal videreføres, men med reduserte midler til disposisjon enn i foregående år pga. budsjettsituasjonen.

Det skal videreføres tiltak for å styrke fagstabens pedagogiske kompetanse.

KHiB skal følge utviklingen i læringsmiljøet i henhold til målformuleringer i kvalitetsutviklingsprogrammet (KUP).

KHiB skal aktivt bruke semester- og kursevalueringer i planlegging av tiltak for å sikre og forbedre læringsmiljøet.

KHiB skal ut fra NOKUTs tilbakemeldinger vurdere en mulig forenkling av KUP i løpet av 09/10.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KDs styringsparametre:					
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	56,2	58,4	55,8	57,2	55
Studenter per undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling (jfr også virksomhetsmål 4.1)	9,9 (306/30,9)	8,4 (286/33,9)	8,8 (297/33,9)	9,0 (314/34,8)	8,85 (300/33,9)
KHiBs styringsparametre:					
Gjennomføringsprosent BA	87,8 %	99,2 %	98,57	97,54	85 %
Faktor: Regnskap/budsjett for tverrfaglige prosjekter (1000 kr) ¹	371/550	371/500	482/550	439/300	300/300

¹ Resultatmål viser regnskap totalt i forhold til årets budsjett ramme til formålet.

Vurdering og måloppnåelse:

Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling tar utgangspunkt i de som faktisk har undervisning. Dette er følgende kategorier av ansatte: Høgskolelektorer, førsteamanuenser og professorer.

Resultatmålene for gjennomføring viser en høyere måloppnåelse enn forventet, særlig gjelder dette resultatet for gjennomføring av bachelorstudier, her er gjennomføringsprosenten 97,54 %. Det skyldes hovedsakelig svært lav strykprosent, men her er også et par studenter som har fått semestervurdering for høsten 2008 våren 2009 pga utveksling, dette medfører at disse har produsert 60 studiepoeng våren 2009 og 90 totalt for 2009.

Videreutvikling og forankring av kvalitetssikringssystemet

Kvalitetsutviklingen av studiene ved KHiB foregår i flere kanaler, der jevnlig spøringer og dialog med studenter og stab er satt i system. Alle avdelingene ved KHiB rapporterer at studentenes og fagstabens tilbakemeldinger gjennom kvalitetssystemet benyttes aktivt i planlegging og justering av innhold og opplegg for undervisning, og at denne tenkningen er blitt en del av kulturen..

Oppslutningen omkring de elektroniske tilbakemeldingene fra studenter og stab har sunket. Dette kan ha sin årsak i en i løpet av det siste året ikke har hatt det samme trykket på å få engasjement om kvalitetssystemet – og ikke minst at konstruktive tiltak etter tilbakemeldinger ikke synliggjøres godt nok. Men selv om svarprosenten har sunket på de elektroniske spøringer, får en fremdeles bekreftet de vesentlige kvalitetsmålene for institusjonen, der høy faglig kvalitet, tilgang på institusjonens samlede faglige ressurser og samarbeid på tvers av faggrenser er fremtredende. Fagstaben holder seg oppdatert på studentenes tilbakemeldinger og disse benyttes aktivt i planlegging av undervisningen.

Uegnede lokaler og manglende investeringsmidler utgjør en kontinuerlig utfordring i forhold til å opprettholde et godt læringsmiljø. Problemer knyttet til ventilasjon og varme er et tilbakevendende tema i ulike evalueringer. Det samme gjelder ønsker om teknisk utstyr av forskjellig art.

Kvalitetssystemet kan tolkes som et kontrollerende system. Formuleringer som benyttes i spøringer til studenter og fagstab er i stor grad rettet inn mot å fange opp eventuell sviktende kvalitet, mens de systematiske samtalene som foregår i LMU og styringsdialogmøter over tid har dreiet seg mot å tematisere konstruktive, kvalitetsfremmende tiltak. KHiB legger vekt på å styrke denne dimensjonen videre. Gjennom revisjoner av dagsorden har de semestervise styringsdialogene med hver avdeling fått en bedre form.

På grunn av fokus på andre oppgaver er ikke kvalitetssystemet blitt justert i løpet av 2009. Styret forutsetter i videre oppfølging av KUP at det blir gjort tiltak for å få deltakerprosenten betydelig opp.

Oppfølging av nytt kvalifikasjonsrammeverk

Tidlig høst 2009 ble kvalifikasjonsrammeverket grundig introdusert for fagstab og studenter. Kompetansebeskrivelser, læringsmål og ferdigheter er blitt introdusert som begreper, og planleggingen av arbeidet med omarbeiding av studieplaner kom godt i gang. Imidlertid ble det fremmet sterke ønsker fra avdelingene om å gå inn i en overordnet revisjon av faglig organisasjonsstruktur før man begynte på reformuleringen av studieplanene. Også i det kommende året vil denne utviklingsprosessen få en vesentlig plass.

Arbeidet med implementering av kvalifikasjonsrammeverket bør sannsynligvis gå foran en omfattende endring av kvalitetssystemet. Når etter hvert alle studieplaner er lagt om, er det naturlig at strukturen på systemet som skal verifisere og stimulere til økt kvalitet også blir oppdatert.

Undervisning og læringsmiljø

Krav til progresjon og forpliktende deltakelse tematiseres i stabsmøter, styringsdialogmøter og LMU, og er formulert i kvalitetsutviklingsprogrammet i punkter som skal følges opp.

Former for effektivisering av undervisningen tematiseres jevnlig i stabssamlinger, med tanke på å få en bedre balanse mellom undervisningsvolum og FoU-arbeid. Diskusjon om undervisningsformer foregår på alle avdelingene. Det er ikke iverksatt egne tiltak for stab som tematiserer pedagogikk spesifikt i 2009. På lengre sikt er det en ambisjon at kompetanse som opparbeides i PPU-miljøet kommer til nytte i hele fagmiljøet.

Undervisningskalenderen på www.khib.no fungerer tilfredsstillende, og både kvalitet i beskrivelser av undervisningstiltak og tekniske funksjonalitet er blitt bedre.

Tilskudd til tverrfaglige prosjekter deles ut etter søknad to ganger i året. Det ble gitt rom i planen for Fellesfaglige uker også høsten 2009, men som en følge av en strammere budsjett-situasjon, særlig pga. økte utgifter til husleie, ble tilbudet i disse to ukene sterkt redusert og deltakelsen for bachelorstudenter ble ikke gjort obligatorisk. Når regnskapet for 2009 overskrider årets budsjett betydelig er forklaringen at det er forskuttert en større eksternfinansiering som først kommer inn i 2010, til prosjektet Levende norsk møbeldesign.

Dersom søkere melder inn eventuelle funksjonshemninger, vil læringsmiljøet bli tilrettelagt for dette. (Se kap. 2.5.4).

2.1.3. Virksomhetsmål 1.3: Internasjonalt utdanningssamarbeid

Virksomhetsmål 1.3 Kunsthøgskolene skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal opprettholde en stor andel av sine studenter på utveksling og et høgt tall på innreisende utvekslingsstudenter, til sammen ca. 50 studenter pr. år.

Avdelingene skal videreføre en aktiv deltakelse i større nettverk som Nordplus (KUNO og Cirrus), Erasmus, Cumulus og ELIA².

KHiB skal ivareta sekretariatsfunksjonen for KUNO i perioden 2006 – 2011.

KHiB skal videreføre tiltak for å sikre internasjonal rekruttering av fagstab på høyt nivå.

Avdelingene skal videreføre bruk av internasjonale gjestelærere til kurs og prosjekter.

Avdelingene skal delta i internasjonale nettverk/fora og samarbeide med andre internasjonale utdanningsinstitusjoner i henhold til planlagte tiltak i avdelingenes virksomhetsplaner.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KDs styringsparametre:					
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	55	64	56	57	50
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	2	2	2	2	2
KHiBs styringsparametre:					
Faktor: Regnskap/budsjett for kompetansemidler til faglige ansatte (1000 kr) ³	214/300	308/450	243/350	145/300	300/300

Vurdering og måloppnåelse:

Utteksling og internasjonalt læringsmiljø

Kunsthøgskolen er godt fornøyd med studentutvekslingen for 2009. Det er fortsatt god balanse i utvekslingen med totalt 30 (31) studenter inn til institusjonen og 27 (25) utreisende. Erasmus og Nordplus nettverkene står for hovedtyngden av utvekslingen.

Kunsthøgskolen tar opp engelskspråklige studenter til de to mastergradene. Videre har vi en stor andel internasjonale lærere som underviser på engelsk. Vi organiserer norskkurs for internasjonale studenter. Veiledning foregår på det språk som er best tjenlig. Studieplaner og undervisningsplaner oversettes til engelsk.

Kunsthøgskolen utlyser alle større faglige stillinger internasjonalt og investerer relativt store ressurser for å tiltrekke seg de beste fagkompetanser. Også gjestelærere rekrutteres internasjonalt.

Strategi for arbeidet med internasjonalisering og implementering av denne

I kunsthøgskolens strategi fra 2004 heter det: "Kunsthøgskolen skal skape møtesteder med andre aktører og utvikle utstrakt samarbeid med relevante partnere regionalt og

² Nordiske og europeiske nettverk for faglig samarbeid mellom institusjoner for høyere kunst- og designutdanning.

³ Resultatmål viser regnskap totalt i forhold til årets budsjettramme til formålet.

internasjonalt.” Ut fra faglig profil har det vært en selvfølge at KHiB er en internasjonalt orientert institusjon. Ulike målformuleringer hvert år har underbygget dette generelle målet.

Kontakten med internasjonale miljøer og utviklingen av langvarige relasjoner er i en god utvikling – se eksempler under. Flere konkrete samarbeid har tilknytning til både FoU og undervisning, og flere av prosjektene drives på tvers av avdelinger ved KHiB. Kunsthøgskolens internasjonalt orienterte stab åpner for et svært vidt nettverk innen kunst- og designutdanninger, inkludert FoU miljøer, og gir studenter og stab arbeids- og visningsmuligheter i mange land. Kunsthøgskolen er svært aktiv i å anbefale utveksling for studentene, og gjennom en rekke prosjekter og avtaler stimuleres muligheten for samhandling på tvers av landegrenser og kulturer.

Prosjektet “The Quality Assurance for Higher Education Change Agenda” (QAHECA) i regi av EUA ble avsluttet våren 2009. Kunsthøgskolen deltok i dette prosjektet som eneste norske institusjon i tillegg til en representant fra NOKUT.

KnowHowII, Leonardo da Vinci- finansiert prosjekt, foregår i samarbeid mellom universitet, næringsliv og kunstutdanninger på Island, i Danmark, England og Kunsthøgskolen i Bergen. Prosjektet skal utvikle utdanningskonsept innen voksenopplæring basert på metoder innen ikke-verbal læring – eller taktil læring. Prosjektet er faglig interessant særlig for fagområdet tekstil, og metodisk og pedagogisk interessant i forhold til kvalifikasjonsrammeverket for hele KHiB.

”Pure Art” i samarbeid med Academy of Fine Arts i Warszawa ble lansert høsten 2009. Ved årsskiftet kom meldingen om at dette har fått finansiell støtte fra EEA Grants. Prosjektet varer fram til 2011 med studentsamarbeid, utveksling av utstillinger og dokumentasjon.

”Nordic Panoramic Interchange” ledes av Avd. kunstakademiet og finansieres fra KUNO. Prosjektet adresserer spørsmål omkring kulturell og politisk historie, felles referanser så vel som forskjellighetene i de ”nordiske landskaper” i vid forstand. Dette er et samarbeid med kunsthøgskoler i Reykjavik, Vilnius, Stockholm og Bergen som startet opp med workshop i Bergen høsten 2009. Prosjektet varer fram til 2011 med deltakende studenter og fagstab fra nordiske kunstutdanninger.

Grafikk, fotografi og keramikk har avtalefestede samarbeidsprosjekter med henholdsvis University of West England, Bristol, Nottingham Trent University og Camberwell College of Arts/University of the Arts London.

ETT (European Textile Trainee): Fagområde tekstil har i flere år deltatt med studenter i praksisutveksling mellom Norge, Finland, Nederland og Italia. Det arbeides med EU-søknad for å sikre samarbeidet.

Kuratorstudiet har sammen med Oslo Kunstforening tatt initiativ til et samarbeid om kuratorutdanning i Mosambik med støtte fra UD. En forundersøkelse ble gjennomført i 2009.

Tekstilstudenter fra KHiB og Konstfack gjennomførte i 2009 et samarbeidsprosjekt med Silpakorn University i Bangkok og silkeveveriet Lucky Seide i Pakthongchai. Prosjektet er nært knyttet til FoU-prosjektene til staben på fagområde tekstil.

KHiB studenter markerte seg i den ELIA-organiserte, utstillingen NEU/NOW Festival, et pilot prosjekt for nylig utdannede kunstnere i Europa som i 2009 ble holdt i Vilnius, den europeiske kulturhovedstaden 2009.

Deltakelse i den årlige møbelmessen i Stockholm er etablert som årets høydepunkt for bachelorstudenter ved Avd. for design.

Nettverk: Nordplus (KUNO og Cirrus), Erasmus, Cumulus og ELIA⁴.

Kunsthøgskolen er aktiv i KUNO nettverket. Studentene deltar i KUNO ekspressmobilitet, dette er deltakelse på kortere workshops normalt av en ukes varighet. Kunsthøgskolen har også inngått avtalen om ansattmobilitet, som innebærer at lærere og andre kan utveksles uten at det stilles krav om undervisning på mottaksstedet. Kunsthøgskolen er sekretariat for KUNO-nettverket fram til 2011.

Kunsthøgskolen har fått tildelt Extended Charter innenfor Erasmus samarbeidet, som gjør at også praksisplasser for studenter inngår i samarbeidet.

Kunsthøgskolen deltar også aktivt på konferanser i regi av Cirrus, Cumulus og ELIA. Særlig designavdelingen har gjennom året bygget internasjonale relasjoner gjennom Cirrus og Cumulus nettverkene. Rektor deltok høsten 2009 på Leadership Symposium arrangert av ELIA.

Dekan ved Avd. kunstakademiet deltar aktivt i "artenesnet" gjennom styreverv i ELIA. Nettverket utforsker kjernesporsmål knyttet til høyere kunstutdanninger i forhold til Bologna prosessen, og hvordan karrierelandskapet åpner seg for kunstnere i den nye "kulturelle økonomien".

Faglig ledelse (rektor, prorektor, dekan) har deltatt i ulikt internasjonalt arbeid for akkreditering/kvalitetssikring av fagtilbud og institusjoner, både gjennom ELIA og andre organer, bl.a. det svenske Högskoleverket.

Kompetansmidler

KHiB har avsatt kr 300' til faglig kompetanseheving. Av disse er kr 250' tildelt til konkrete prosjekter, men det er kun regnskapsbelastet kr 145' pr 31.12.09. Dette har sammenheng med at flere kompetansetiltak er blitt utsatt.

---

⁴ Nordiske og europeiske nettverk for faglig samarbeid mellom institusjoner for høyere kunst- og designutdanning.

2.2. SEKTORMÅL 2: KUNSTNERISK UTVIKLINGSARBEID OG FORSKNING

Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

2.2.1. Virksomhetsmål 2.1: Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning

Virksomhetsmål 2.1 Kunsthøgskolene har ansvar for utvikling av praktisk rettet forskning og utviklingsarbeid på sine fagområder og skal arbeide med kunstnerisk utviklingsarbeid, forskning, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet innenfor aktuelle kunst- og designfag.

KHiBs resultatmål:

Styrke legitimiteten for det kunstnerisk utviklingsarbeidet både internt og eksternt.

Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning ved KHiB skal holde høy internasjonal kvalitet.

Den internasjonale konferansen og publikasjonsserien *Sensuous Knowledge* skal videreføres, med støtte fra NFR.

KHiB skal følge opp NFR-tildeling til prosjektene *Reflections reflected* og *Kunstnarleg verdiskaping (K-verdi)*.

FoU-presentasjoner fra kunsthøgskolens stab i internasjonale faglige fora skal fortsatt stimuleres og synliggjøres.

KHiB skal følge opp forpliktende samarbeid med internasjonale partnere.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KHiBs styringsparametre:					
Faktor: Regnskap/budsjett FoU-prosjekter (1000 kr) ⁵	325/800	513/500	451/500	513/270	> 500/270

Vurdering og måloppnåelse:

Kunsthøgskolens FoU- virksomhet foregår til dels på tvers av de tre avdelingene. For kunst og design ved KHiB er felles utfordringer her like viktig som faglige ulikheter mellom de to områdene.

Dekan følger opp den enkeltes innsats gjennom arbeidsplaner, medarbeidersamtaler og avdelingsseminarer med FoU-fokus i tråd med avdelingens strategiske planer.

Institusjonsledelsen samler regelmessig hele stab til gjennomgang av prosjekter og aktuelle problemstillinger, og det har gitt stor uttelling å utfordre hele miljøet på tvers av fag til kritikk

⁵ Resultatmål viser regnskap totalt i forhold til årets budsjetttramme til formålet.

og dialog. Eksempelvis var tre hele dager sist i november 2009 satt av til felles seminar for fagstab. En gjennomgripende diskusjon om faglig organisering ble her startet opp (se kap. 1.1). Det er stor interesse for strukturelle endringer som kan styrke FoU-arbeidet, med referanse til en større forståelse av forskningsbasert undervisning (kunstnerisk utviklingsarbeids-basert undervisning). Aspekter som diskuteres er bl a

- Mulighet for større konsentrasjon i den enkeltes tid for FoU-arbeid
- Samling av ansatte i FoU-grupper, kortsiktig eller langvarige konstallasjoner
- Styrke kompetanse og motivasjon for å søke midler til større prosjekter (ikke minst når det nasjonale programmet kommer til å utlyse midler)
- FoU-arbeidets synlighet eksternt

Ny organisering av FoU-arbeidet, med utredning om faglig ledelse og administrativ støtte, bør nå en milepæl før sommeren 2010.

For kunsthøgskolens FoU-virksomhet er samarbeidet innen det nasjonale stipendprogrammet sentralt. Stipendprogrammet er ramme for et rasjonelt faglig samarbeid som gir kritisk masse både for stipendiater, veiledere og institusjonsledere, og som samler de viktige diskusjonene om forventninger til kunstneriske resultater og refleksjon for doktorgradsnivået i et nasjonalt forum og avstemmer ulike innfallsvinkler. Her er også praksis fra andre land representert ved eksterne veiledere og nettverk. De tverrfaglige møtestedene i programmet har gitt et løft til arbeidet.

KHiB, KHIO og NMH har gjennom mange år arbeidet for organisering av en nasjonal prosjektfinansiering, og kunsthøgskolen ser med stor glede på at dette kommer i gang i 2010. Staben blir allerede sterkt oppmuntret til å legge arbeid i søknader om større tematiske prosjekter. Det NFR-finansierte prosjektet Kunstnarisk verdiskaping fremholdes internt på mange måter som et forbilde, med både lokale partnere og et solid internasjonalt nettverk for seminarer, utstillinger mm.

Samarbeidet med internasjonal utdannings- og forskningsvirksomhet

KHiB har selv initiert internasjonalt samarbeid med relevante miljøer gjennom prosjektet Sensuous Knowledge (se eget avsnitt om dette). Fra 2004 til og med 2009 har de årlige konferansene trukket deltakere fra over 80 institusjoner fra 15 land til Bergen for diskusjon om prosjekter innen kunstnerisk utviklingsarbeid. Deltakerne er kunstnere og designere engasjert i utdanningsinstitusjoner på nivå med KHiB. Vi vet at mange av de norske og internasjonale deltakerne både institusjonelt og individuelt har knyttet kontakter som senere er blitt sentrale i andre samarbeidskonstellasjoner.

Den internasjonale diskusjonen om forståelsen av *artistic research* er i stor bevegelse, ikke minst knyttet til utviklingen av PhD-nivået i de ulike land. Norske synspunkter og erfaringer har innflytelse. Gjennom stipendprogrammet, Sensuous Knowledge og KHiBs arbeid i ELIA (European League of Institutes of the Arts) er KHiB internasjonalt synlig og blir invitert til andre fora hvor disse diskusjonene står på dagsorden. Eksempelvis var rektor invitert til konferansen *The Difference of Art and Art Research* i regi av Zürich Hochschule der Künste i april 2009 med innlegget "Can you make Art without Research?" som senere er blitt publisert i denne institusjonens regi. Zhdk arrangerer våren 2010 en konferanse som tar opp spørsmålet om etablering av en "kanon" – eksemplariske prosjekter innen artistic research. Professor Søren Kjærup fra KHiB er her blitt antatt til å presentere maleriprofessor Jon Arne Mogstads prosjekt *El Greco Revisited*.

Sen høst 2009 ble det fra Amsterdam/Bern invitert til oppslutning om et nytt viktig internasjonalt initiativ: etablering av Journal of Artistic Research, en internasjonal nettbasert publikasjon for kunstnerisk utviklingsarbeid. Både KHiB og stipendprogrammet har meldt seg som støttespillere og vil delta i utformingen av internasjonale kriterier for publisering av artistic research, noe som selvsagt vil virke tilbake på utviklingen i Norge.

Også møtene to ganger i året i kunsthøgskolens FoU-komite, som fordeler interne midler etter søknad, er et viktig forum for å relatere KHiB til internasjonale diskurser og standarder. Komiteen ble fornyet i 2009 og har i dag fire medlemmer fra høyere kunst- og designutdanninger i UK, Sverige og Sveits, ett medlem (professor i filosofi) fra UiB, samt rektor og prorektor fra KHiB. Blikket utenfra på prosjekt- og publikasjonsforslag fra vår stab har vært meget nyttig.

Når det gjelder konkrete samarbeid har kunsthøgskolens prosjekter så godt som alltid internasjonale referanser, nettverk og partnere som i ulik grad er formaliserte, og dette blir vektlagt ved tildeling av midler. Årlig tildeling av interne kompetansemidler for studiereiser, konferanser med mer er med på å styrke faglige nettverk og stimulere presentasjoner fra vår stab ute.

Legitimitet og forståelse for kunstneriske utviklingsarbeid

Internt ved KHiB er forståelsen av virksomhetsmål 2.1 godt omforent. Eksternt arbeider KHiB for legitimitet og økt innsikt både overfor annen høyere utdanning og overfor profesjonelle kunst- og designmiljøer. Gjennom interessen for å søke til stipendprogrammet ser vi at muligheten som nå er etablert innenfor institusjonene for fordypning gjennom kunstnerisk utviklingsarbeid er attraktivt for mange aktive kunstnere. Gode prosjekter og resultater skal fatte interesse både innen utdanningsinstitusjoner innenlands og utenlands, men vel så mye i de praktiserende fagmiljøene utenfor utdanningen. Denne doble relevansen er ytterst viktig for legitimiteten. Ettersom utdanningene institusjonaliseres videre og forsterker sine nettverk, kan denne tilknytningen komme til å bli sårbar. Kontakten med eksterne ressurspersoner, aktuelle visningssteder og formidlingskanaler i feltet er viktig å vedlikeholde.

Det nasjonale stipendprogrammet har på mange måter vært en spydspiss for utvikling av og oppmerksomhet rundt kunstnerisk utviklingsarbeid, og det styrker virksomheten videre at programmet etter presentasjon av evalueringen har fått så god tilbakemelding fra departementet. Det at sluttbedømmelsene viser seg å være et reelt nåløye for kandidatene, bidrar også på sikt til å styrke legitimiteten.

KHiB, KHiO og NMH fikk våren 2009 anledning til å presentere kunstutdanningenes særtrekk og status for kunstnerisk utviklingsarbeid på UHRs representantskapsmøte. Dette vekket stor interesse og det var klart nyttig at institusjonsledere fra andre fagområder fikk denne gjennomgangen. Det er tatt initiativ overfor UHR om opprettelse av et utvalg for kunstnerisk utviklingsarbeid.

KHiB har sammen med KHiO og NMH etablert en referansegruppe for å følge opp at kunstnerisk utviklingsarbeid integreres på en konstruktiv måte i UHR's utredning om forskningsbasert undervisning, et arbeid som ble startet opp tidlig høst 2009.

Høy internasjonal kvalitet i kunsthøgskolens FoU-arbeid

Med kunsthøgskolens størrelse er det store naturlige svingninger når det gjelder ferdigstilling av prosjekter, ettersom volumet er begrenset. Heller enn en årlig vurdering av resultater kan det være aktuelt å legge opp til en intern evaluering hvert 3. eller 5. år, eventuelt knyttet opp mot FoU-komiteens oppgaver og ressurser. Resultatregistrering i kategorier er så langt ikke egnet til kvantitativ vurdering av måloppnåelse, jfr begrunnelser i Jørgensen-utvalgets innstilling 2007. Omlegging av den enkeltes årlige FoU-rapportering til webbasert formidling er i gang, men trenger en solid videreutvikling. Utvikling av et konstruktivt system for resultatvurderinger krever mer utredning og denne intensjonen må tas inn i ny strategisk plan.

Styrking av rapportering og synlighet, kontinuitet i intern kritisk oppfølging av FoUarbeidet, aktiv internasjonal deltakelse og stimulans til større prosjekter er i dag kunsthøgskolens viktigste tiltak for kvalitet på dette området.

Her omtales resultater 2009 sammenfattet innen tre hovedkategorier:

- **KHiBs prosjekt- og publikasjonsvirksomhet, finansiert av KHiB eller eksternt.**

Tildeling fra KHiB vurderes av FoU-komite med eksternt flertall (se under), samt innhentede fagfellevurderinger når det gjelder publikasjoner.

I 2009 ble 6 prosjekter tildelt støtte fra KHiB. 2 med tidligere tildeling ble ferdigstilt og 7 er fortsatt pågående fra tidligere år. Flere av de som fikk støtte i 2009 har søkt flere ganger og etter første avslag utviklet søknadene sine til å bli bedre. Flere prosjekter gjennomføres i flere stadier – først som et mer avgrenset forprosjekt, og så ny søknad når problemstillingen er bedre kartlagt. FoU-komiteen ser dette som verdifulle prosesser. Det er en utfordring for mange faglige ved KHiB å formulere sine visjoner i konkrete prosjektbeskrivelser.

Prosjektporteføljen gjenspeiler positivt og mangfoldig kunsthøgskolens faglige områder og tyngdepunkter. Den internasjonale tilknytningen er sterkt inne i flertallet av prosjektene, som personlige samarbeidspartnere, samarbeidende miljøer/institusjoner, ressurser for research eller presentasjons- og visningssteder. Den samfunnsmessige tilknytningen er en interessant dimensjon hos flere, dette gjelder både kunst og design.

Når det gjelder prosjektgjennomføring, tar dette i mange tilfelle lengre tid enn forespeilet. Med kunstnerisk usikre faktorer involvert er dette ikke uten videre kritikkverdigg. En kan likevel se en tendens til at prosjekter som involverer bare en person, oftere synes å bli forsinket. Dette tas med i tenkningen som er på gang omkring revidering av FoU-organisasjonen, for eksempel ved etablering av FoU-grupper.

Mange prosjekter manifesterer seg i former som ikke alltid er lett å dokumentere. Med tidsbegrensede visninger kan noen prosjekter mer eller mindre forsvinne når de er gjennomført. Innsats for systematisk å styrke FoU-dokumentasjonen er omtalt over.

Det har i alle år vært en tendens til færre søknader fra Avd. for design enn fra kunst. Dette forklares med den sterke praksistradisjonen i designfaget. Men avdelingen har i 2009 hatt en sterk utadventd markering med utstilling og bok, et eksempel på en storsatsning med både forskningsbakgrunn og formidlingspotensiale:

”Vær så god sitt. Levende norsk møbeldesign” Vestlandske Kunstindustrimuseum høsten 2009, skal i 2010 til Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design i Oslo og forhåpentligvis også vises internasjonalt. Dette er et fellesprosjekt ved Avd. for design, med professor i møbeldesign, førsteamanuensis i visuell kommunikasjon og dekanen selv – som ut fra sitt pågående doktorgradsprosjekt står for den kunsthistoriske bidraget i prosjektet.

Prosjekttildelingene følger oppsatte kriterier, blant annet spørsmål om hva KHiB får tilbake fra prosjektet. Flere av aktivitetene inkluderer studenter aktivt. Et eksempel her er *Future textiles* – et FoU-prosjekt ved fagområde tekstil, Avd. for spesialisert kunst, som undersøker hvordan ny data- og produksjonsteknologi kan påvirke den kunstneriske praksis i det tekstile kunstfeltet, hvilke kunstneriske utfordringer og muligheter som ligger i møte mellom fagteoretisk kunnskap, verkstedspraksis og ny teknologi og hvordan dette kan åpne for nye samarbeidsformer og utvide det tekstile fagområdet. Kunstneriske delprosjekter fra stab er viktige deler, men også et fortløpende seminar- og laboratorieprogram for studentene, med gjestelærere og relevante temaer.

Antall pågående prosjekter involverer en stor del av faglig stab, men det bør oppmuntres til mer ambisiøse satsninger etter hvert, hvor også flere i perioder kan frikjøpes til større andeler FoU-tid og volumet økes på den måten. En søker har for 2010 fått støtte til å utarbeide en større EU-søknad sammen med internasjonale partnere.

På grunn av stramme budsjetttrammer 2009 reduserte KHiB tildelte midler til nye FoU-prosjekter fra kr 500' i 2008 til kr 270' i 2009. Med avsatte FoU-midler fra tidligere år, som ikke var tildelt konkrete FoU-prosjekter, kunne KHiB likevel disponere mer enn kr 500' i 2009. Regnskapet for 2009 viser kr 513'. Dette inkluderer aktive FoU-prosjekter i 2009, konferansen *Sensuous Knowledge* og ikke minst KHiBs egenfinansierte stipendiat.

3 publikasjonssøknader fikk tildeling i 2009. 2 med tidligere tildeling er ferdigstilt og 4 er fortsatt pågående.

Også når det gjelder publikasjoner er fremdriften generelt noe tregere enn forutsatt i søknaden, og medvirker til avsetninger i kunsthøgskolens regnskap. Av kvalitetshensyn har flere prosjekter godt av modning, men FoU-ledelsen ved KHiB bør også styrkes når det gjelder oppfølging av den enkelte. Ordningen med fagfelleevaluering som ble innført for noen år siden, praktiseres konsekvent og er klart kvalitetsfremmende. Kunsthøgskolens utgivelser er gjennomarbeidet.

En av de største satsningene over flere år, *Fragments of Matter*, om arbeidet til professor Jeanette Christensen ved Avd. kunstakademiet med tekst av teoretikeren Mieke Bal, ble ferdigstilt og presentert i rom8 i juni 2009. Boken fikk et stort oppslag med positiv anmeldelse i Aftenposten.

- **Faglig ansattes utstillinger, verk, oppdrag mm.**

Her ligger fagfelle vurderinger og avgjørende myndighet om gjennomføring og/eller offentliggjøring utenfor KHiB – i det profesjonelle kunst- og designsamfunnet, eksempelvis oppdragsgiver, produsent, galleri, kurator.

Summen av disse utgjør et konglomerat av utstillinger i inn- og utland, utvikling på oppdrag fra eksterne, utsmykninger, samarbeidsprosjekter eksempelvis bilde/lyd, kurator- og juryarbeid, artikler, foredrag og bøker med mer. Listen over aktiviteter/resultater spenner fra kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning til formidling, i former hvor disse aspektene ikke kan adskilles. Rapportene viser samlet sett stor aktivitet, stor vitalitet og stor utadventhet. Nærmere fokus på faglig innhold, relevans, utviklingspotensiale og nytte for KHiB er i hovedsak dekanens oppgave å følge opp i forhold til avdelingens medarbeidere.

- **Stipendiatenes prosjekter**

Vurderes ved opptak til programmet, følges opp av veiledere, sluttbedømmelse av fagfeller.

Se 2.2.2 ang oppfølging og gjennomføring. Stipendiat Morten Torgersrud viste sitt kunstneriske sluttresultat i utstillingen *Northern Sites* i rom8 i juni, og Hans Christian Gilje viste sitt kunstneriske sluttprosjekt med utstillingen *Blink* i oktober på Hordaland Kunstsenter.

NFR-prosjektene Sensuous Knowledge - Reflections Reflected og Kunstnarlig verdiskaping

KHiB har 2004 – 2009 årlig invitert internasjonalt til Sensuous Knowledge-konferansen, og har siden 2006 gitt ut publikasjoner i en serie med samme tittel. Norges Forskningsråd, gjennom programmet Strategiske høgskoleprosjekter, bevilget midler til konferansen og publikasjonsserien for årene 2007 – 2009 sammen med delprosjektet *Reflections reflected* ved professor Søren Kjørup. Første del av Reflections, en undersøkelse om hvordan de ferdig bedømte stipendiatene i stipendprogrammet uttrykker sin refleksjon, ble utgitt som del av evalueringen av stipendprogrammet i mars 2009. Siste del ferdigstilles i 2010.

I publikasjonsserien er det utgitt 2 publikasjoner i 2009:

- *Artistic Research within the Fields of Science* - Henk Borgdorff
- *Don't touch me, you don't know where I've been* - Alwynne Pritchard/Roar Sletteland

KHiB er godt fornøyd med begge disse utgivelsene. Borgdorff's tenkning om artistic research er etterspurt i utdanningsmiljøene i hele Europa. Alwynne Pritchard representerer et kunstnerisk bidrag fra et for oss nytt felt: ny musikk/lyd, og publikasjonen har også et interessant bidrag om forholdet mellom komponist og oppdragsgiver (Sletteland).

Konferansen i 2009 hadde tittelen *Reflection, Relevance and Responsibility* og var fullbooket. 3 av presentasjonene på konferansen kan bli utgitt som publikasjoner i løpet av 2010.

Sensuous Knowledge har vært kunsthøgskolens samlede hovedsatsning ut i det internasjonale miljøet for artistic research, og har gitt stor uttelling. Kvaliteten i gruppediskusjonene i konferansene er blitt en internasjonal referanse og publikasjonene er etterspurt. Kapasitet og økonomi gjør det ikke mulig for kunsthøgskolen å følge opp med ny konferanse i 2010, men *Sensuous Knowledge* er blitt en internasjonal merkevare som kunsthøgskolen må ta godt vare på i videre utvikling.

Kunstnarleg verdiskaping (K-verdi) har støtte fra NFRs program Kulturell verdsetting (KULVER) 2008 – 2011. Prosjektet ledes av professor Jorunn Veiteberg og følges opp internt ved KHiB av en styringsgruppe. Fremdriften går etter planen, og gruppen bidrar ved KHiB som produktiv og generøs ved sine åpne arrangementer med internasjonale gjester. Prosjektet representerer en arbeidsform som omfattes med stor interesse internt ved KHiB.

2.2.2. Virksomhetsmål 2.2: Forskerutdanning

Virksomhetsmål 2.2 Kunsthøgskoler som tildeles ordinære rekrutteringsstillinger og rekrutteringsstillinger innen kunstnerisk utviklingsarbeid, skal sørge for høy kvalitet i utdanningen.

KHiBs resultatmål:

Kunsthøgskolen skal som operatør av stipendprogrammet være aktiv pådriver for utviklingen av høy kvalitet i programmet.

KHiB skal rekruttere stipendiater ut fra strategiske mål og fokusområder.

Stipendiater skal få god faglig oppfølging og aktivt integreres i avdelingens og det øvrige fagmiljøet ved institusjonen.

Planer for oppmelding til sluttbedømmelse fra stipendiater som begynte høsten 2006, skal følges nøye.

Faglig ledelse deltar på samlingene i det nasjonale stipendprogrammet.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KDs styringsparametre:					
Andel ferdige stipendiater av opptatte personer på stipendprogram fem år tidligere	-	-	1 av 2	0 av 0	0 av 0
KHiBs styringsparametre:					
Antall stipendiater tatt opp i programmet	3	2	3	1	2
Antall uteksaminerte stipendiatkandidater	-	1	0	0	3

Vurdering og måloppnåelse:

Kunsthøgskolen følger utviklingen for sine stipendiater nøye, i første rekke gjennom dekanens kontakt med stipendiat og veileder. Ansvarlig dekan vurderer, sammen med veiledere, fortløpende behovet for spesielle tiltak for å sikre fremdriften for den enkelte stipendiat. Dette har ført til ekstra innsats overfor flere av våre stipendiater.

Kunsthøgskolen fikk to stipendiater i opptaket i 2003. Av disse gjennomførte den ene i løpet av studieåret 2006/07, i henhold til plan. Den andre har hatt omfattende sykemeldinger og er nå i fødselspermisjon. Forventet sluttbedømmelse vil være i løpet av kommende studieåret 2010/11.

Kunsthøgskolen fikk ikke nye stipendiater i opptakene i 2004 og 2005, og har derfor ingen produksjon knyttet til disse årskullene. I 2006 fikk KHiB tildelt tre stipendiatstillinger. To av disse meldte seg opp til sluttbedømmelse i henhold til ordinær fremdriftsplan i 2009. Den siste har vært i fødselspermisjon og det er forventet oppmelding til sluttbedømmelse nå i 2010, også dette vil være i henhold til ordinær fremdrift, gitt forsinkelsen som følge av svangerskap og fødsel.

Av de to stipendiater som i 2009 var oppmeldt til sluttbedømmelse, har den ene har ikke fått godkjent helheten av sitt kunstneriske resultat og refleksjonsarbeid. Denne erfaringen vil bli fulgt grundig opp på avdeling og institusjonsnivå. Klarere krav til stipendiat og sterkere oppfølging av veiledere er sentral tematikk. Den andre oppmeldte er blitt utfordret av komiteen for å levere mer utfyllende refleksjon, og resultatet av sluttbedømmelsen foreligger derfor ikke ennå.

Ettersom flere stipendiater kommer til sluttbedømmelsen, blir også fokuset på denne utfordringen sterkere. Problematikk omkring bedømmeskriterier og –prosedyrer følges nøye av alle involverte, og vil i årene framover fortsatt være gjenstand for sterke diskusjoner. Tematikken vil bli tatt opp i plenum på førstkommande stipendiatsamling på Voksenåsen og selvsagt fulgt opp av programstyret.

I henhold til kunsthøgskolens kvalitetsutviklingsprogram avholdes det et årlig formalisert møte med stipendiater, veiledere og institusjonsledere, hvor spørsmål om kvalitet og gjennomføring tas opp. KHiB inviterer også veilederne en gang i semesteret til samtale omkring veilederutfordringer. Til veiledermøtene inviteres også veiledere i stipendprogrammet fra Griegakademiet.

Avdelingenes rekrutteringsarbeid er blitt langt mer strategisk målrettet, og på avdelingene tenkes nå stipendiatprosjekter systematisk inn som sentrale deler av fagmiljøer/clustere. Interessante potensielle søkere blir oppmuntret ut fra strategiske intensjoner.

Kunsthøgskolen skal som operatør av stipendprogrammet være aktiv pådriver for utviklingen av høy kvalitet i programmet

KHiB har satt stor pris på oppdraget som operatør for stipendprogrammet fordi det har gitt god innsikt i og erfaringer med de faglige utfordringene. Det har likevel vært dyrt: Siden starten i 2003 anslår vi KHiBs ressursinnsats for operatørarbeidet til ca 4,5 MNOK. Av dette er 1,65 MNOK dekket ved overføringer fra programmets budsjett.

Vi estimerer i dag minimum nødvendig arbeidsvolum for operatørrollen til en hel stilling pluss 40 % indirekte kostnader. Dette er før innsatsen for det nye programmet for kunstnerisk utviklingsarbeid legges til i 2010. For å sikre videre godt arbeid er det avgjørende at operatørinstitusjonen får en godtgjørelse for dette som svarer til innsatsen.

Faglig ledelse deltar på samlingene i det nasjonale stipendprogrammet.

2.3. SEKTORMÅL 3: FORMIDLING OG SAMFUNN

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

2.3.1. Virksomhetsmål 3.1: Formidling

Virksomhetsmål 3.1 Kunsthøgskolene skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal utvikle strategisk og helhetlig formidling av FoU-virksomheten i relevante medier, herunder institusjonens nettsider bl.a. med sikte på å utnytte alle utadrettede prosjekter til profilering av institusjonen. Antall forelesninger/seminarer på kunsthøgskolens program som er offentlig tilgjengelig skal økes.

KHiB skal opparbeide visningsrommet i Vaskerelven 8 til å bli et attraktivt sted for formidling av våre aktiviteter.

Kunsthøgskolens publikasjonsvirksomhet skal videreføres, og prosedyrene rundt tilsagn om utgivelse, oppfølging og distribusjon/salg av publikasjonene må videreutvikles og kvalitetssikres.

Kunsthøgskolen skal fortsatt bidra til i Forskningsdagene i Bergen.

I oppfølgingen av avdelingene skal det fokuseres på formidling av avdelingenes faglige virksomhet på KHiBs nettsider.

KHiB skal etablere langsiktig samarbeid med relevante visningssteder for Masterutstillingene, og å sikre gode formidlingstiltak rundt denne utstillingen.

Kunsthøgskolen skal utgi årbok som markerer 100 år siden etableringen av Bergen kunsthåndverksskole. Årboken og evt. arrangementer i forbindelse med dette skal brukes til profilering av nåværende og framtidige KHiB.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KHiBs styringsparametre:					
Faktor: <i>Regnskap/budsjett</i> for publikasjonsprosjekter (1000 kr) ⁶	284/500	402/400	247/400	163/0	> 200/0

Vurdering måloppnåelse:

Kunsthøgskolen når kontinuerlig en stor og mangfoldig publikumsflate gjennom utstillinger, utadvendte prosjekter med mer, til brede målgrupper. KHiBs faglig ansatte presenterer hvert år et stort antall utstillinger og verk i ulike offentlige fora – se omtale under 2.2.1, Faglig ansattes utstillinger, verk, oppdrag mm.

Relevante medier er ulike for de forskjellige felt. Eksempler fra kunst: videoarbeid *Elektra* av stipendiat ved Avd. kunstakademiet ble vist på Operataket i forbindelse med konserten *Satellitt* i april 2009. Keramisk arbeid av stipendiat ved Avd. for spesialisert kunst ble vist på utstillingen *Object Factory: The Art of Industrial Ceramics*, Museum of Arts and Design, New York. Eksempel fra design: Utstillingen *Made in Bergen* hadde deltakere fra både stab og studenter ved designavdelingen, med møbler i produksjon og prototyper på Tent London under London Design Festival høsten 2009. Noen av produktene var samtidig utstilt på 100% Norway-utstillingen i regi av Norsk designråd, den norske ambassade og Norsk møbelindustri.

Hver enkelt ansatt med FoU-tid har ansvar for å beskrive prosjekter og resultater fra sitt FoU-arbeid. Fra 2009 er dette gjort på nett. Den direkte publiseringen av FoU-resultatene må sees på som en utforsking av hensiktsmessigheten i denne formen. Fagstabens egne tekster har varierende innhold og kvalitet og formen krever så langt en videre bearbeiding. Dette vil bli fulgt opp.

Åpne forelesninger og seminarer publiseres på kunsthøgskolens nettsider. Større tiltak rettet mot eksternt publikum avrettes, sendes ut som egne invitasjoner eller offentliggjøres i det elektroniske brevet KHiB-nytt. Eksempelvis K-verdis åpne seminarer trekker mange eksterne tilhørere.

De nye lokalet på gateplan i Vaskerelven, *rom8*, har fra våren 2009 vært tatt i bruk til stipendiatutstilling, lydkunstseminar, publikasjonslansering, bachelorutstilling, med mer. Kunsthøgskolen har ikke ressurser til å drive rommet som fast galleri, men vil utnytte fleksibiliteten ved egen regi til ulike arrangementer.

Masterutstillingene ble vist på Vestlandske Kunstindustrimuseum (design) og Bergen Kunsthall (kunst). Begge var svært godt besøkt og fikk god mottakelse. Begge utstillingene ble fulgt opp med omfattende seminar- og formidlingstiltak. Det er vanskelig å få sikret langsiktige avtaler med utstillingsstedene, men vi har tiltro til at de gode erfaringene videreføres.

⁶ KHiBs styringsparameter er endret fra 2009. Budsjettall viser ny tildeling av årets bevilgning. Pga. budsjettsituasjonen for 2009 budsjetteres det ikke med nye midler i 2009. Imidlertid kan publiseringsaktivitet opprettholdes ved bruk av avsatte publikasjonsmidler fra tidligere år.

Publikasjonsvirksomheten

To publikasjoner er ferdigstilt i 2009 og utgivelsene ble markert:

- *Fragments of Matter*: Jeanette Christensen og Mieke Bal stilte til boklansering i rom8. Boken fikk gode anmeldelse i Aftenposten.
- *Shadows, markings, other stories*: Jeremy Welsh presenterte denne under Sensuous Knowledge 2009.

Tilsagnsprosedyrer og oppfølging fra KHiB er i dag tilfredsstillende ivaretatt, mens distribusjonsutfordringene bør tas tak i videre.

Som følge av stramme budsjetttrammer 2009, tildelte KHiB ingen nye midler til publikasjonsprosjekter i 2009 (kr 0 i nevner over). Som følge av avsatte publikasjonsmidler fra tidligere år kunne KHiB likevel disponere like mye som i 2008. Det ble satt et resultatmålet på kr 200'. Regnskapet viser kr 163', men inkluderer publikasjonssalg med kr 40'.

Se ellers 2.1.1 om publikasjoner.

Forskningsdagene i Bergen

Etter grundige vurderinger har KHiB av ressursmessige grunner sett seg nødt til å gå ut av samarbeidet i Bergen om Forskningsdagene fra 2010. Kunsthøgskolen vil fortsatt ta forpliktelsen om formidling av kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning alvorlig framover, men måtte etter evaluering av erfaringer gjennom noen år konkludere med at vi ikke vurderer den formidlingsmessige uttellingen forsvarlig i forhold til innsatsen. KHiB vil bruke frigjorte ressurser først og fremst til solid opprustning av FoU-formidlingen på andre måter. Kunsthøgskolen når kontinuerlig en stor og mangfoldig publikumsflate gjennom utstillinger, utadvendte prosjekter med mer, til brede målgrupper, og møter barn og unge bl.a. gjennom Den kulturelle skolesekken (se omtale av Værsågoodsitt under 2.1). Årlig Åpen Dag og avgangsutstillingene er tilbud til videregående skoler i regionen.

Hundreårsmarkeringen

Tidligere og nåværende studenter, stab og kolleger, til sammen ca 500, ble invitert til et ambisiøst faglig program for hundreårsmarkeringen i Grieghallen ved studiestart i august, og Bergen kommune inviterte til en generøs mottakelse etterpå. I denne anledning ble jubileumsårboken lansert. Intervjuer med tidligere rektorer fra SHKD og VKA er der supplert med innspill om nåtid og framtid fra våre nasjonale og internasjonale partnere. Kunsthøgskolen oppsummerte at anledningen ble brukt til en sterk samtidig og fremtidsrettet markering.

2.3.2. Virksomhetsmål 3.2: Samfunns- og næringsliv

Virksomhetsmål 3.2 Kunsthøgskolene skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal ha et koordinert samarbeid med lokale og regionale myndigheter og næringsinteresser om nyskaping og karriereutvikling, samt for å legge til rette for at ferdige studenter velger å etablere seg i Bergen.

KHiB skal øke inntekter fra eksternt finansiert virksomhet bl.a. generert gjennom satsing på etter- og videreutdanningstilbud.

KHiB skal skape møtesteder med andre aktører og utvikle utstrakt samarbeid med relevante partnere regionalt og internasjonalt.

KHiB skal delta på arenaer der studenters og tilsattes arbeider kan bidra til samfunns- og næringsutvikling.

KHiB skal bidra i evaluering av *Designinkubatoren*.

Vurdering og måloppnåelse:

Innovasjon er et gjennomgående aspekt i kunstneres og designeres virksomhet, og adresseres fortløpende i utdanningen både når det gjelder nyskaping/kreativitet og når det gjelder etableringsmuligheter og profesjonsutøvelse.

Kunsthøgskolens posisjon i regionen som profesjonell faglig ressurs er markant. KHiB har god kontakt med kommune og fylkeskommune om relevante saker, og blir invitert med i utvikling av planer og prosjekter innen kunst og design, kultur og næring. KHiB har tett prosjekt- og nettverkssamarbeid med de faglig sentrale institusjonene i Bergen: BEK (Bergen elektronisk kunst); BIT Teatergarasjen, Hordaland kunstsenter, Bergen Kunstmuseum, Bergen Kunsthall/Landmark, USF Verftet, Festspillene, Design Region Bergen, samt organisasjoner som Raftostiftelsen. Bergen kommune er opptatt av at studenter fra KHiB etablerer seg her, og bidrar blant annet gjennom designinkubatoren (se under) og nye atelierplasser. I denne sammenheng kan også nevnes Bergen kommunes ambisjon om å skape en internasjonal biennale i Bergen for visuell kunst, hvor KHiB og tidligere studenter har vært sterkt inne i utredningsarbeidet.

Designinkubatoren som holder til på USF fikk nye deltakere på forsommeren 2009. Deltakerne har bakgrunn fra design, arkitektur og samfunnsgeografi. Bedriftene er både enkeltmannsforetak og firma med flere ansatte. USF står for den praktiske organiseringen, mens KHiB bidrar med faglig kompetanse og støtte til kompetanseutvikling for deltakerne.

KHiB er med i arbeidsgruppen for utvikling av et *Design- og arkitekturhus* i Bergen, foreløpig kalt ADA, i samarbeid med DRB, BAS, BAF, NIL, NID, Grafill. ADA skal bli et ressurssted for alle grupper innen arkitektur og design.

KHiB bidrar til aktuell byutviklingsproblematikk bl.a. gjennom sammenslutningen *ByFrikksjoner*. Formålet med tiltaket er som følger: "--med faglige ressurser bidra til visjoner og debatt om byens utvikling i en åpen form, og se byutvikling i et bredt perspektiv hvor både designere, kunstnere, arkitekter og landskapsarkitekter, planleggere, utbyggere og brukere bidrar." Byfrikksjoner har med støtte fra Bergen kommune invitert til åpne møter om aktuell tematikk som har samlet mange deltakere, og tiltaket blir satt stor pris på av den aktuelle byråd.

Kunsthøgskolen deltar aktivt i Bergen Mediaby der prosjektet *MediArena*: "Teknologidrevet innholdsutvikling og innholdsrevet teknologiutvikling" nå har fått Arena-status av Innovasjon Norge, Norges Forskningsråd og Siva. Både større mediebedrifter som Vizrt, Itslearning, NrK og TV2 er inne i prosjektet, sammen med forskningsinstitusjoner og flere mindre mediebedrifter. UiB, NHH, HiB og KHiB står bak prosjektet som ledes av Bergen Mediaby.

Det tverrfaglige prosjektet som ble gjennomført ved Vik fengsel høsten 2009 er et eksempel på hvordan undervisningstiltak tar samfunnsrollen på alvor og involverer seg for å bruke vår fagkompetanse i nye miljøer.

Endring i bidrags- og oppdragsfinansierte inntekter

Eksterne inntekter – når definert som alle inntekter utenom bevilgninger fra KD – har økt betydelig fra 2008 til 2009, og det samme var tilfelle fra 2007 til 2008.

For 2009 er økningen i "eksterne inntekter" først og fremst som følge av betydelig økning i bevilgninger til kunsthøgskolens NFR-prosjekter. KHiB er svært tilfreds med å ha fått uttelling på søknader til Norges forskningsråd (NFR).

Kunsthøgskolen har begrensede oppdragsinntekter, og står kun oppført med oppdraget som sekretariat for KUNO frem til 2011. KHiB har en del eksterne inntekter gjennom noen få større bidragsprosjekter, som *Know How* – et samarbeidsprosjekt med Reykjavik School of Visual Art, *Panoramic Interchange* – et KUNO intensiv kurs og *Maputo* - et forprosjekt for skapende kuratorpraksis i samarbeid med Oslo kunstforening.

Det er også betydelige bidragsinntekter knyttet til faglige prosjekter, som *Stockholmsmessen* og *Levende norsk møbeldesign*. Bidragsinntektene er omtrent som på 2008-nivå.

Inntekter fra etter- og videreutdanningskurs (EVU) gikk en del ned fra 2008 til 2009. Dette har sammenheng med færre gjennomførte og mindre inntektsbringende EVU-kurs enn i 2008, men dette har KHiB tro på vil endres fra 2010.

Immaterielle rettigheter er et tema som studenter og stab ved kunsthøgskolen har en høy bevissthet omkring. Temaet adresseres i kunsthøgskolens etiske retningslinjer, i studiekontrakten og tas opp i flere sammenhenger i undervisningen. Beskyttelse av egen og andres opphavsrett har i lang tid vært en viktig bestanddel i profesjonsforberedende kurs både på design- og kunstavdelingene. Våre studenter og stab møter opphavsrettslige og problemstillinger til immaterielle rettigheter både i den skapende prosessen, og når arbeidene blir utgitt, offentliggjort eller satt i produksjon.

Vår digitale hverdag reiser nye spørsmål knyttet til forståelse og anvendelse av rettigheter. Dette tematiseres både i den ordinære undervisningen og i etter- og videreutdanningskurs. Det vil også være naturlig at feltet tematiseres i tilknytning til arbeidet med kommende strategiplan.

2.4. SEKTORMÅL 4: FORVALTNING AV RESSURSER**Sektormål 4**

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

2.4.1. Virksomhetsmål 4.1: Rekruttering og kompetanseutvikling

Virksomhetsmål 4.1 Kunsthøgskolene skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal ha fokus på rolleavklaring og god arbeidsfordeling og synergieffekter mellom administrativt og faglig personale.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KDs styringsparametre:					
Driftsutgifter pr avlagte 60-studiepoengsenheter	272	303	310	330 (98 783,6/ 299,5)	323
Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte				1,91 ⁷ (51,3/26,8)	-
KHiBs styringsparametre:					
<i>Faktiske</i> driftsutgifter (kap 275) pr avlagte 60-studiepoengsenheter ⁸	245	272	267	274 (80 215 ⁹ / 292,5) ⁹	315

⁷ I grunnlaget for dette forholdstallet inngår i tillegg til de regulære forsknings- undervisnings og formidlingsstillingene KHiBs bibliotekarer og verksmestere (2+4,5 årsverk).

⁸ Med *faktiske* driftskostnader menes Kap. 275-midler fratrukket midler avsatt til investeringsformål. Resultatmålet 2009: Driftsutgifter (82 421 – 2 100) = 80 321 og måltall på 255 avlagte 60-studiepoengsenheter.

⁹ Studiepoengsproduksjonen for PPU-studentene er tatt ut, da disse er finansiert over kap 281 i 2009.

Vurdering og måloppnåelse:

Normalordningen for ansettelser i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger ved KHiB er åremål. Dette er i tråd med Uhl og vedtatt av KHiBs styre. Åremålsordningen er en rekrutteringsform som gir rom for faglig fleksibilitet, både i forhold til vektlegging av strategiske utviklingsområder og i forhold til endringer i studietilbud og studenttilfang.

Åremålsordningen innebærer naturlig nok at ansettelsesprosesser er en kontinuerlig og omfattende oppgave. Det er imidlertid enighet om at fordelene med denne ansettelsesformen er større enn eventuelle ulemper, ikke minst som forutsetning og grunnlag for dynamiske fagmiljøer. KHiB har utviklet omforente rutiner og prosedyrer som sikrer styret et godt beslutningsgrunnlag i ansettelsessaker.

Det har blitt rekruttert godt kvalifiserte kandidater i de fleste utlyste stillinger ved KHiB i 2009. Både nasjonal og internasjonal markedsføring er benyttet.

I 2009 er det igangsatt flere prosjekter og prosesser som har til hensikt å evaluere og videreutvikle organisasjonsløsninger og arbeidsflyt. Dette gjelder både innenfor fagavdelingene isolert sett og mellom fagavdelingene og administrasjon. Dette er brede prosesser hvor medvirkning og samarbeid er bærende prinsipp, som etter all sannsynlighet vil resultere i nye former for organisering og nye måter å koble arbeidsoppgaver, utfordringer og kompetanser.

Arbeidet med å utrede fremtidig styringsform har vært viet betydelig arbeid og oppmerksomhet i 2009 ettersom det sittende rektorat har sittet i to perioder til sommeren 2010. KHiB har på bakgrunn av en bred og demokratisk prosess konkludert med å videreføre dagens ordning med delt ledelse på institusjonsnivået og enhetlig ledelse på avdelingsnivå.

Fordelingen mellom de administrative og faglige stillingsgruppene har vært stabil i de senere år. KHiB er tilfreds med å ha kunnet kanalisere en stor andel av personalressursene til faglig virksomhet. Imidlertid vil økt press på administrative ressurser, ikke minst innenfor økonomiforvaltning og internkontroll, medføre en oppjustering av administrativ kompetanse og kapasitet. Dette er det tatt høyde for ifm budsjettfordelingen for 2010.

2.4.2. Virksomhetsmål 4.2: Arbeidsmiljø og likestilling

Virksomhetsmål 4.2 Kunsthøgskolene skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal opprettholde ordninger med strategisk kompetanseutvikling for både faglige og administrativt tilsatte.

Kunsthøgskolen skal videreføre den gode kjønnsfordelingen både blant faglig og administrativt personale.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KDs styringsparametre:					
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	56,3 %	50,3 %	53,6 %	54,0 % ¹⁰	> 50 %
Andel kvinner totalt	45 %	50 %	49 %	53 %	50 %
Andel kvinner i undervisnings- og forskerstillinger	49 %	53 %	50 %	56 %	50 %
Andel kvinnelige stipendiater	50 %	50 %	50 %	53 %	50 %
Andel kvinner i teknisk-administrative stillinger	50 %	52 %	54 %	54,2 %	> 50 %
KHiBs styringsparametre:					
Sykefravær	3,3 %	2,7 %	3 %	5,2 %	< 5 %

Vurdering og måloppnåelse:

KHiB legger gjennom en pro-aktiv og inkluderende personalpolitikk stor vekt på å utvikle et arbeidsmiljø hvor både menn og kvinner trives. Et strategisk fokus på likestilling avspeiles ikke minst i kjønns sammensetningen i de ulike stillingskategorier som er vist over. Kjønnsbalansen i alle stillingskategorier må kunne karakteriseres som svært god, og dette er et faktum som det ligger målrettet arbeid bak. Ved KHiB er likestillingsfokusert reflektert i alle sider ved institusjonens virksomhet, og nedfelt i sentrale reglementer og rutiner.

Det er ikke iverksatt særskilte stimulerings tiltak for videre kvalifisering av kvinner i 2009. Kunsthøgskolen i Bergen er meget fornøyd med at den jevne kjønnsfordelingen i alle stillingsgrupper er videreført i 2009. Konferer for øvrig punktet *likestilling* under 2.5 øvrig rapportering.

Kunsthøgskolen gir ansatte reelle muligheter for kompetanseutvikling for å bidra til at institusjonen når sine mål uten at dette går på bekostning av den enkeltes integritet. Kompetanseutvikling skjer ut fra kunsthøgskolens strategiske behov, men er også forankret i et personalpolitisk/arbeidsgiverpolitisk perspektiv hvor den enkeltes interesser, forutsetninger og motivasjon tas i betraktning. Medarbeidersamtalen er bærebjelken i å få kartlagt faglige utfordringer og interesser, som for faglige stillinger nedfelles i en årlig individuell arbeidsplan. Kompetanseutvikling ved KHiB spenner over en rekke former og tiltak – alt fra kortvarige kurs til langvarige FoU prosjekt.

¹⁰ I nevneren for dette resultatet inngår følgende årsverk: Professor 14,5 (inklusive professor II), førsteamanuensis 9,7, høgskolelektor 11,6, stipendiater 8,5 og vit.ass 0,5. Resultatet fra tidligere år er rapportert tilsvarende, og andelen førstestillinger ved KHiB fremstår således lavere enn DBHs rapport for virksomhetsmål 4.1 (0,68 for 2009).

I 2008 søkte to kvinnelige førsteamanuenser opprykk til professor etter nasjonal ordning. Utfallet av disse prosessene var forventet avklart i løpet av 2009, men lar fortsatt vente på seg.

2.4.3. Virksomhetsmål 4.3: Økonomi- og ressursforvaltning

Virksomhetsmål 4.3 Kunsthøgskolen skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen med fokus på god intern kontroll og effektiv ressursforvaltning som tar hensyn til institusjonens strategiske prioriteringer.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal videreføre årvisst fordeling av budsjettmidler til strategiske tiltak - i samsvar med målsettinger i strategisk plan.

KHiB skal jevnlig utarbeide og presentere økonomirapporter av høy kvalitet overfor alle budsjettnivåer, herunder budsjettansvarlige, ledelse og styret.

KHiB skal ha god kontroll og styring med avsetningene.

KHiB skal evaluere implementeringen av nytt lønns- og personalsystem med særlig fokus på konsekvenser av valg av servicemodell.

KHiB skal sørge for opplæring av budsjettansvarlige i økonomistyring.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat				Resultatmål
	2006	2007	2008	2009	2009
KDs styringsparametre:					
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)		1,79 (23.288’/ 13.001’)	1,88 (32.246’/ 17.260’)	1,84 (31.941’/ 17.354’)	-
Avregninger (viser hvor stor tilgang/avgang det er i avsetninger)		- kr 266’	Kr 4 699’	- kr 908’	< 0 ¹¹

Vurdering og måloppnåelse:

Kommentarene under er basert på sentrale elementer av økonomiforvaltningen, relatert til måloppnåelse i forhold til KHiBs resultatmål og fokuserte områder.

Budsjettfordeling og økonomistyring

Ved KHiB bidrar følgende prinsipper/vedtak gjennomført over flere år – også for 2009 - til å sikre forsvarlig budsjettfordeling og god økonomistyring i samsvar med KHiBs strategiske prioriteringer:

¹¹ Måltallet < 0 (mindre enn null) gjelder Kap. 275-midler. Budsjettsituasjonen for 2009 tilsier en klar forventning om reduksjon i avsetningene.

- *Virksomhetsplaner.* Fagavdelingene virksomhetsplaner utarbeides parallelt med budsjettarbeidet. Dette bidrar til å sikre styrets prioritering av tildelt budsjetttramme. Virksomhetsplanenes utforming bygger på strategisk plan og høgskolesektorens målstruktur, og skal således vise hvordan avdelingen tar sikte på å oppfylle målsetningene i kunsthøgskolens strategiske plan, og hvordan konkrete resultatmål/tiltak i avdelingen bidrar til oppnåelse av sektormål og virksomhetsmål i henhold til målstrukturen – alt innenfor disponibel budsjetttramme.
- *Premisser for budsjettfordeling* viser styrets fordeling av forventet bevilgningsramme, men også årets prioriterte tiltak for institusjonen og Fellesnivået¹² – i samsvar med KHiBs strategiske plan. Premissene viser også fagavdelingenes hovedoppgaver og aktivitetskrav i forhold til studentmåltall og kandidater.
- *Budsjettering.* Budsjetter utarbeides i tett samarbeid mellom økonomienhet og budsjettansvarlige, noe som bidrar til optimalisering av budsjettfordeling og god periodisering av utgifter/inntekter. Dette har også vært tilfellet for 2009.
- *Budsjettansvar.* KHiB har over tid hatt et begrenset antall personer med budsjettfullmakter, og gjennom årlig oppdaterte fullmakter og tildelingsbrev har intensjonen vært å gi klarhet i forhold til ansvar og myndighet for budsjett disponering. Ved revisjon i 2008 ble det bl.a. avdekket uklarheter omkring budsjettfullmakter og signaturer. Som et av mange tiltak i en utarbeidet tiltaksplan etter revisjonen, ble budsjettfullmaktene revidert i 2009. Budsjettfullmaktene er etter dette tydeligere presisert og bedre forankret i institusjonen.
- *Økonomirapportering.* Månedlig rapportering av økonomisk status til budsjettansvarlige og fast rapportering til styret har også i 2009 bidratt til å sikre kontroll med regnskap og prognoser opp mot disponible budsjetttrammer.

Strategiske midler

En del tiltak på institusjonsnivået/fellesnivået krever at det avsettes øremerkede budsjettmidler for å kunne gjennomføres, og for å sikre dette er midler til en rekke spesielle tiltak samlet på fellesnivået. For 2008 og tidligere år har rammen for strategiske budsjettmidler vært ca. 3,5 mill kroner. Som følge av en meget stram budsjetttramme for 2009 ble det foretatt et budsjettkutt i strategiske midler på ca 1,4 mill kroner. Reduksjonen var kun mulig fordi KHiB over flere år har foretatt avsetninger av ubrukte budsjettpotter til bl.a. FoU-tiltak og publikasjonstiltak. KHiB har her også budsjettet midler til videre arbeid med byggesaken, felles utstillingstiltak, videreutvikling av KHiBs visuelle profil og webdesign samt midler til administrative støttesystemer.

---

¹² Fellesnivået er hovedbudsjettentitet som utgjør all felles infrastruktur, samt administrative og strategiske ressurser ved KHiB

Avsetninger

Kunsthøgskolen har gjennom flere år ført en økonomistyring der ubrukte midler av ordinær bevilgning kan overføres fra en budsjettperiode til den neste, - overføringer som er nødvendig for å dekke inngåtte forpliktelser (og til eventuelle reserver). Kunsthøgskolen disponerer tilgjengelige midler langsiktig. Kvalitet i plan- og budsjettprosessen, budsjettdisiplin og jevnlig økonomirapportering/-oppfølging bidrar til at KHiB har god kontroll med disponible budsjettmidler og god styring med avsetningene.

Kunsthøgskolen hadde i 2009 et negativt driftsresultat fra årets virksomhet med kr - 908'. Det innebærer at avsetninger til bevilgningsfinansierte reduseres med kr 908' i 2009. Samtidig er avsetninger knyttet til ikke-inntektsførte bidrag økt med kr 509'. KHiBs samlede avsetning av bevilgnings- og bidragsfinansiert virksomhet reduseres følgelig med kr 399' i 2009, dvs. fra kr 14.986' ved inngangen av 2009 til kr 14.587' pr 31.12.2009.

Det vises til foreløpig årsregnskap og ledelseskommmentarer for nærmere redegjørelse og detaljering av avsetningsnivået pr 31.12.2009.

SAP/ESS

Siden innføring av SAP som nytt lønns- og personalsystem og utvidelsen med ESS (elektronisk selvbetjening), har det vært en del driftsproblemer. Som følge av sårbarhet i forhold til å opprettholde SAP-kompetanse valgte KHiB i 2009 å forberede overgang til fullservice tjenestemodell hos SSØ. Det er inngått avtale om dette med SSØ fra 01.01.10.

Oppfølging av regelverk for anskaffelser

Både innkjøpsfaget og regelverket for anskaffelser i staten er omfattende. For institusjoner under en viss størrelse er det krevende å dimensjonere riktig mengde ressurser i forhold til en sjelden gang å håndtere komplekse og/eller større anskaffelser. Med de potensielle gevinster som ligger i forhold til å oppnå korrekt gjennomføring og kostnadsbesparelser, burde høgskolesektoren i større grad fokusere på sentralisering og samarbeid omkring innkjøp og innkjøpskompetanse.

KHiB har hatt et økt fokus på anskaffelser i 2009:

- Det er utformet en oppdatert rutine for bestilling av varer og tjenester. Rutinen er implementert og beskriver prosessflyten fra rekvisisjon til utbetaling ved innkjøp.
- KHiB har innledet samtaler med NHH vedrørende et samarbeid om anskaffelsesaktiviteter. Enn så lenge er dette en intensjon og ikke en konkret avtale.
- KHiBs styre vedtok **mål og strategier for anskaffelser** og **reglement for anskaffelser** i styremøtet 24.11.09. Med dette har KHiB etablert et godt grunnlag for videreutvikling av anskaffelsesvirksomheten.
- Mål og strategier, reglement og bestillingsrutine er lagt ut og tilgjengelig på KHiBs web-sider, med linker til lov, forskrift og veileder for offentlige anskaffelser.
- Ved budsjettfordeling 2010 har styret vedtatt å styrke økonomiforvaltningen. I premissene for budsjettfordeling er anskaffelsesvirksomheten eksplisitt nevnt som et av de områdene som må styrkes.

November 2009 gjennomførte Riksrevisjonen revisjon av anskaffelsesområdet, basert på anskaffelser gjennomført i 2009. Revisjonen konkluderte med at KHiBs innkjøp på flere områder ikke tilfredsstillende i forskrift om offentlige anskaffelser, og har registrert feil og mangler i anskaffelsesprosessen.

KHiB har gjennomgående mange og små innkjøp, og inngår normalt ikke mange store anskaffelser. 2009 har ikke vært et "normalår" i den forstand at KHiB gjennomførte mange store anskaffelser knyttet til både flytting og kjøp av rådgivende tjenester. Når KHiB gjennomfører større anskaffelser uten konkurranse foreligger det ofte begrunnelser som tilfredsstillende i forskrift om offentlige anskaffelser. KHiB har imidlertid ikke vært konsekvent med å dokumentere og protokollføre sentrale elementer og beslutninger i anskaffelsesprosessen.

KHiB tar Riksrevisjonens kommentarer til etterretning og vil videreutvikle anskaffelsesområdet fra 2010 slik at forskrift om offentlige anskaffelser følges, og forhåpentlig slik at kostnadsgevinster kan oppnås. I løpet av våren 2010 vil KHiB utforme en tiltaksplan for anskaffelsesområdet.

Forvaltning av bidrags- og oppdragsprosjekter

KHiB har fortsatt få bidrags- og oppdragsaktiviteter (BOA), men det foregår i økende grad prosjekter/aktiviteter med delvis ekstern finansiering. BOA stiller krav til god planlegging fra beslutningstakere og involverte – enten det er utdanningssamarbeid, FoU-samarbeid eller andre prosjekter med ekstern finansiering.

KHiB har utfordringer med planlegging og budsjettering av prosjekter og aktiviteter med delvis ekstern finansiering. Forbedringspotensialet synes å gjelde særlig nødvendig involvering og bedre informasjon om prosjektene fra avdelinger til administrasjon for å sikre god og systematisk planlegging og budsjettering.

Det har vært noe forvirring omkring hvordan eksterne inntekter skal håndteres, for eksempel med hensyn til hvorvidt inntekter fra betalende deltakere på etter- og videreutdanningskurs skal betraktes som bidragsinntekter eller andre inntekter. For 2009 mener KHiB å ha kontroll på dette.

KHiB har ikke revidert institusjonens eksisterende reglement for eksternfinansiert virksomhet, men gitt utfordringene som er omtalt over, er det grunn til å øke fokus på KHiBs håndtering av bidrags- og oppdragsaktiviteter (BOA).

Ved budsjettfordeling 2010 har styret satt av midler til funksjoner som tydeligere må forankres med hensyn til organisering og ansvar og sikres tilstrekkelige ressurser. Håndtering av BOA er et slikt område. Styret har også vedtatt å styrke økonomiforvaltningen, der BOA eksplisitt er nevnt som et av de områdene som må styrkes

Oppfølging intern kontroll

Omtalte punkter under refererer til § 14 i reglement for økonomistyring i staten (ØR):

- a) KHiB fordeler tildelte midler ned på hovedbudsjettenheter og underliggende budsjettenheter og prosjekter. Tildelte budsjetter følges opp gjennom månedlige økonomirapporter til budsjettansvarlig.

- b) Ved fastsettelse av årlige budsjetterammer for hovedbudsjettenhetene utformes budsjettpremisses. Disse setter måltall og normalkrav for hhv. studenttall og studiepoengsproduksjon og kandidatproduksjon. Her presiseres også hovedoppgaver for fagavdelingene, mens det for institusjonsnivået/fellesnivået formuleres tiltak for mål- og strategioppnåelse. Fagavdelingene utarbeider også egne årlige virksomhetsplaner. Oppfølging foregår bl.a. gjennom semestervise styringsdialogmøter med avdelingene og gjennom jevnlig ledermøter.
- c) KHiB har en relativt oversiktlig organisasjon i forhold til å ivareta en effektiv utnyttelse av ressursene. Likevel er det utfordringer knyttet til at KHiBs personellressurser er begrenset og skal ivareta mange faglige og administrative oppgaver og krav. Krav til gjennomføring gjør at det må være balanse mellom ressursbruk på *effektivitetsmålinger* og nødvendig ressursinnsats til *operativt arbeid*.
- d) KHiB mener å ha god kvalitet i regnskapsarbeidet i 2009. Informasjon om prinsipper og økonomimodell (budsjettenheter, konti, prosjekter, m.m.) flyter relativt lett i en landets minste UH-institusjoner. KHiB har i all hovedsak god kontroll i forhold til å sikre riktig kontering. Ulike regnskapsbilag gjennomgår kontroller i flere ledd før de bokføres. Imidlertid medvirker de siste årenes stadige endringer til at det er nødvendig med høy oppmerksomhet og innsats for å opprettholde god regnskapskvalitet. Det er å håpe at det etter hvert blir noe mer stabilitet i forhold som påvirker regnskapsføringsmetoder.
- e) KHiB aktiverer og avskriver eiendeler i henhold til nye rutiner for registrering av anleggsmidler f.o.m. 2009. KHiB har i 2009 anskaffet et nytt system for registrering av eiendeler som forventes å gi forbedret kontroll med eiendeler av verdi. Det gjenstår fortsatt implementering av dette systemet.
- f) KHiB besitter høy kompetanse på Agresso økonomisystem, noe som er nyttig i forhold til god økonomistyring og økonomirapportering. KHiB har videreutviklet regnskapsrapporter og regnskapsspøringer til et nivå som bidrar til god økonomisk oversikt. Kompetansen er imidlertid sårbar.
- g) Arbeidsflyt for utbetalinger er organisert på en slik måte at prosessen skal bidra til transparens i forhold til å kunne forebygge og avdekke evt. misligheter, dvs. gjennom *fakturakontroll – anvisning – bokføring – godkjenning for utbetaling*.

Fjorårets revisjon av *variabel lønn* og *reiser* avdekket mangelfulle rutiner innen disse områdene, der KHiB gjennom en tiltaksplan har utarbeidet og implementert nye og bedre rutiner. Jfr. også kapittel 1.2.4.

KHiBs interne kontrollrutiner kan imidlertid stadig forbedres. For 2010 har styret vedtatt å styrke økonomiforvaltningen, og internkontroll er et område som vil få fokus i 2010.

Se for øvrig Kap. 2.6 Økonomirapportering.

2.5. ØVRIG RAPPORTERING

2.5.1. Risikostyring

Ledergruppen ved kunsthøgskolen arbeidet intensivt med å etablere praktisering av risikovurderinger da dette kravet var nytt for noen år siden. Etter å ha gjort erfaring med svært grundige vurderinger av sannsynlighet og konsekvens, ble prosessen forenklet noe og resulterte i den malen som nå praktiseres. Ledergruppen og styret er involvert i tenkning om risikoer og vurderinger av sannsynlighet og konsekvens, gradert i lav – middels – høy/lav – moderat – alvorlig. Slik sirkles inn de vesentlige risikoer for kunsthøgskolens resultatoppnåelse og tiltak rettes inn mot disse. Risikovurderingene er detaljert dokumentert, men i Planer er bare de som er vurdert som vesentlige, skrevet inn.

Siden 2004 har avdelingene utarbeidet årlige virksomhetsplaner, knyttet direkte opp til prosessen med forslag til den interne budsjettfordelingen ved KHiB. Det er gjort risikovurderinger både i avdelingenes virksomhetsplaner og til institusjonens planer fra og med 2008. Risikostyring er blitt en integrert del av KHiBs planarbeid og mål- og resultatstyring. Det er sterkt ønskelig at målstruktur og styringsparametere forblir stabile framover.

2.5.2. SAK – Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon

Kunsthøgskolen er involvert i følgende konstellasjoner for samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon nasjonalt:

- Det nasjonale stipendprogrammet: Konsentrasjon av faglige ressurser nasjonalt omkring utvikling av doktorgradsnivået for kunstutdanning
- Nytt nasjonalt program for kunstnerisk utviklingsarbeid: Etableres fra 2010 etter mange års trykk fra KHiB, KHiO og NMH. Programmet kan sees som en parallell til NFR, med nasjonal konkurranse om prosjektfinansiering. KHiB har erfaring fra ti år med intern konkurranse om FoU prosjektmidler, og ser med spenning fram til etableringen av nasjonale kriterier for dette og den konkurransen som følger.
- PPU for kunst og design opprettet i 2009: undervisning i generell fagdidaktikk leveres av UIB.
- KHiB og BAS – Bergen arkitektskole – har inngått en intensjonsavtale som formaliserer felles intensjon om å styrke det faglige samarbeidet gjennom felles prosjekter, gjestelærere og andre undervisningstiltak.. BAS er en privat stiftelse med en organisasjon og finansiering som er svært ulik KHiB, og et tett institusjonelt samarbeid er ut fra dagens situasjon ikke aktuelt.
- For øvrig er de faglige samarbeidskonstellasjonene prosjektrelatert og i mange tilfelle mer internasjonalt enn nasjonalt orientert.

KHiB og KHiO har innen visuell kunst og design stort sett sammenlignbare fagporteføljer. For fag med god søkning er det pr i dag ikke aktuelt å gjøre en markedsdeling mellom institusjonene, ettersom nasjonalt faglig monopol anses som lite heldig for utvikling innen et fag.

Kunsthøgskolen i Bergen ser det som ønskelig over tid å utvikle seg til en større institusjon, både fordi det av faglige hensyn ville være gunstig med en utvidet fagportefølje, og for å sikre en mer robust drift. Dette er en utfordring som vil bli nærmere adressert og presisert gjennom arbeid med ny strategisk plan i 2010. (ref. kap. 2.1.1)

2.5.3. Nye studieplasser 2009

I revidert nasjonalbudsjett 2009 ble KHiB tildelt 15 nye studieplasser, gitt som frie studieplasser på bachelornivå. Disse studieplassene er videreført i budsjett for 2010 og vil bli ytterligere fulgt opp i 2011.

Høsten 2009 ble disse midlene brukt til å etablere et årsstudium i Praktisk pedagogisk utdanning (PPU) for 15 studenter, i samsvar med KHiBs budsjettforslag utenfor rammen. KHiB vil også høsten 2010 ta opp 15 studenter til dette studiet, men for å oppfylle forventningene om ytterligere 15 studenter som det er gitt bevilgning for i 2010, vil det bli tatt opp 10 nye studenter til Avd. for design innen fagområdet visuell kommunikasjon. Se 2.1.1 for nærmere redegjørelse om faglige begrunnelser.

Totalt vil KHiB få finansiert 45 nye studieplasser i 2011, dette tenker vi løst som 15 studieplasser knyttet til PPU og 3 x 10 studieplasser på bachelornivå, totalt 45 nye studieplasser. Vi vil først ha alle disse nye studentene på plass høsten 2012.

KHiB har mottatt 1,7 MNOK til nye studieplasser opprettet i forbindelse med revidert budsjett 2009. Det står kr 309' ubrukt pr 31.12.09 som er øremerket til ytterligere investeringer i infrastruktur og kompetansetiltak.

2.5.4. Administrative områder

- **Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid**

Arbeidsmiljøloven stiller krav om at det skal utføres systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid på alle plan i virksomheten for å sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Forskrift om systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter konkretiserer dette arbeidet ytterligere. Ved KHiB er det gjennomført verneunder ved alle fagområder, alle studenter har gjennomgått grunnleggende sikkerhetsopplæring for å kunne ta i bruk verkstedsfasilitetene. Også i 2009 er samarbeidet med ekstern bedriftshelsetjeneste videreført og integrert i HMS arbeidet. Det er i 2009 gjennomført et todagers seminar for ansatte i teknisk- administrative stillinger med hovedfokus på en videreutvikling av et godt psykososialt arbeidsmiljø. Det er også gjennomført to arbeidsmiljøundersøkelser med vekt på forhold i tilknytning til det psykososiale arbeidsmiljøet for administrativt ansatte i 2009. En rekke ledere ved KHiB gjennomgikk HMS opplæring i 2009.

Det er i 2009 startet arbeid i tilknytning til anskaffelse av et elektronisk HMS system.

IA avtalen er fulgt opp og arbeidet med å forebygge sykefravær samt tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne er videreført i 2009.

- **Miljøledelse**

KHiB har miljøbevissthet som ivaretar de mest sentrale miljøutfordringene KHiB står overfor, og som til en viss grad følger opp regjeringens *handlingsplan for miljø og samfunnsansvar ved offentlig anskaffelser*. Det er kanskje særlig i forhold til *anskaffelser, avfallshåndtering og energi* at KHiB kan yte et miljøbidrag av betydning. Nedenfor er skissert KHiBs håndtering av noen sentrale miljøområder:

Anskaffelser: I forbindelse med at styret 24.11.09 vedtok KHiBs *Mål og strategier for anskaffelser*, ble miljøaspektet gitt høy prioritet i punktet *Miljø, etikk og estetikk*:

- *Miljøvennlige innkjøp skal prioriteres og miljøvennlige varer og tjenester foretrekkes når kvalitet og øvrige betingelser for øvrig er konkurransedyktig.*
- *Lavere energiforbruk, mindre forurensing, redusert avfall og økt gjenvinning skal ha en sentral plass i innkjøpsbeslutninger.*
- *Personer involvert i innkjøp skal opptre i samsvar med god forretningsskikk, høy etisk standard og generelt bidra til positiv profilering.*
- *KHiB skal ta et særlig ansvar for estetiske kriterier i innkjøp der dette er vesentlig.*

Vesentlige IKT-kjøp skal kanaliseres gjennom IKT-enheten, som i stor grad handler gjennom sentrale innkjøpsavtaler. Dette skal bl.a. bidra til å sikre kvalitet på produkter og derigjennom redusere livssyklus kostnader. Av samme årsak er kjøp av større inventar og bygningsmessige investeringer sentralisert.

Avfallshåndtering: Det er etablert ulike ordninger/ avtaler for ulike typer avfall. KHiB har etablerte rutiner med kildesortering av bostøp mht. papp, papir, elektrisk artikler. Det samme gjelder spesialavfall som kjemikalier, lysrør, malingsrester. KHiB har god oppfølging av hvordan brann- og helsefarlige produkter som for eksempel gass, maling, lakk skal håndteres, og sørger bl.a. for oppbevaringstillatelser fra Brannvesenet.

Energi: KHiBs muligheter for ENØK-tiltak begrenses i en viss grad av nåværende bygg og leieforhold. Et nybygg må forventes å gi kunne gi betydelig større ENØK-/miljøgevinst enn eksisterende bygg. KHiB burde investert i SD-anlegg (sentral driftskontroll av energiforbruk) for flere år siden, men pga. usikkerhet omkring byggesakens forløp, har vi ikke kunne konkludere med om investeringene ville være regningssvarende. KHiBs lokaler er for øvrig gamle og umoderne i forhold til oppvarming og energiforbruk.

Transport: KHiB har en del reisevirksomhet nasjonalt og internasjonalt, bl.a. knyttet til kompetanseutvikling for fagansatte. Dette kan være vanskelig å erstatte med videokonferanser. KHiB vil utrede muligheter for å ta i bruk videokonferanser for å redusere annen reiseaktivitet. KHiB har for øvrig begrenset transportvirksomhet.

- **Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid**

KHiB har utarbeidet en beredskapsplan hvor ansvar, oppgaver og fullmakter er nærmere avklart. Beredskapsplanen som ble implementert i 2006 gir en beskrivelse av ansvar, organisering og oppgaver for situasjoner som krever ekstraordinære tiltak for å unngå eller begrense skadevirkninger for mennesker, miljø, materielle verdier samt KHiBs omdømme. I utarbeidelsen og vedlikeholdet av beredskapsplanen er det gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser. Konkret er det utarbeidet tiltakskort med prosedyre- og ansvarsbeskrivelser for fare-/ulykkessituasjoner som er vurdert.

Beredskapsarbeidet ved KHiB vil gjennom implementeringen av et elektronisk HMS system bli bedre integrert i den øvrige virksomheten ved KHiB.

- **Likestilling**

Ved KHiB er det etablert en kultur hvor verdien av en bredt sammensatt gruppe av ansatte – hva gjelder kompetanse, bakgrunn, alder og kjønn – blir verdsatt. Ikke minst er resultatet av KHiBs målrettede likestillingsarbeid tydelig i den forstand at over halvparten av alle ansatte i ulike stillingskategorier er kvinner.

Konkret fordeler kvinneandelen i ulike stillingsgrupper ved KHiB seg slik i 2009: Andelen kvinner totalt er 53 %, andelen kvinner i undervisnings- og forskerstillinger er 56 %, andelen kvinner i rekrutteringsstillinger (stipendiater) er 50 % og andelen kvinner i teknisk administrative stillinger er 54 %.

Gjennomsnittslønn for kvinner i stilling som professor er kr. 550.775,-. Tilsvarende for mannlige professorer er kr. 589.860,-. For førsteamanuensene ved KHiB er gjennomsnittslønnen for de kvinnelige kr. 479.014,-, mens den for de mannlige er kr. 477.600,-. For høgskolelektorene er gjennomsnittslønnen for de kvinnelige kr. 436.470,-. Mannlige høgskolelektorer har en gjennomsnittslønn på kr. 444.457,-. Kvinner i teknisk-administrative stillinger har en gjennomsnittslønn på kr. 403.471,-. Menn i tilsvarende stillingskategori har en gjennomsnittslønn på kr. 381.312,-. På bakgrunn av dette helhetsbildet er det klart at kvinner i toppstilling ved KHiB også i 2009 kommer dårligere ut lønsmessig enn sine mannlige kolleger. Dette er et forhold som krever årvåkenhet og en aktiv innstilling fra arbeidsgiversiden i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene også i kommende lokale forhandlinger. For de øvrige stillingsgruppene er bildet mer balansert, og behovene for aktive tiltak mindre påkrevet.

Likestillingsplanen ved KHiB er revidert i 2009.

- **Systematiske brukerundersøkelser**

Ved KHiB gjennomføres årlig målrettede og systematiske opptaksundersøkelser blant de søkerne som kommer til annet opptak ved institusjonen, for å sikre at nye brukergrupper blir hørt og får anledning til å bidra i institusjonens videre utvikling. Opptaksundersøkelsene er integrert i KHiBs kvalitetsutviklingsprogram, som ble godkjent av NOKUT i 2007. Styret som har det overordnede ansvar for studentenes læringsmiljø får seg hvert år forelagt årsrapport og opptaksrapport samt semesterevalueringer for vår- og høstsemesteret, herunder status for stipendiater, som dokumentasjon på institusjonens arbeid med læringsmiljøet.

Høsten 2009 ble forarbeidet gjort til en større brukerundersøkelse blant uteksaminerte kandidater fra Kunsthøgskolen. Her ble det spurt etter kompetansebehov knyttet til planlegging av vårt EVU tilbud. Undersøkelsen ble gjennomført i januar 2010 og oppnådde over 60 % deltakelse i målgruppen. Rapporten vil danne grunnlag for en systematisk tilnærming til etter- og videreutdanningstilbudet.

- **Etiske retningslinjer**

I 2009 er det utarbeidet etiske retningslinjer for KHiB. Disse retningslinjene, som tematiserer særlige utfordringer knyttet til kunst- og designfaglig virksomhet, er blitt til gjennom en bred og demokratisk prosess internt og ble vedtatt av styret 4. november 2009. Parallelt med utarbeidelsen av retningslinjene er det utarbeidet en plan for implementering bl.a. gjennom seminarer hvor retningslinjene skal presenteres og etisk bevissthet i tilknytning til KHiBs virksomhet tematiseres.

- **Forvaltning av bygninger og lokaler**

KHiB har ikke udisponerte ledige lokaler, og det er ikke mulig for KHiB å redusere areal uten vesentlig å måtte kutte i kjerneaktiviteter. Fra 2010 vurderer KHiB å si opp enkelte leide bygg knyttet til atelierplass, gjestelærere, o.l. for å redusere kostnader. Det vises for øvrig til innledningspunkt 1.3 Samlokalisering og 1.4 Kunsthøgskolens leiesituasjon.

- **Oppfølging av IA-avtalen og diskrimineringsforbudet?**

KHiB inngikk IA-avtale i 2002 og har hatt gjennomgang av egne målsettinger og tiltak i november hvert år. Våre operative mål er:

- Sykefraværsreduksjon
- Rekruttere flere arbeidstakere med redusert funksjonsevne
- Øke reell pensjonsalder

For 2009 er sykefraværet i overkant av fem prosent, og har for perioden etter 2002 ligget mellom tre og fire prosent. Økningen i sykefraværet for 2009 er ikke tilfredsstillende, men kan i all hovedsak tilskrives langtidsfravær for to personer. I en institusjon av KHiBs størrelse gir langtidsfravær store utslag i de totale sykefraværstallene, uten at det nødvendigvis har sammenheng med oppfølgingskvaliteten fra arbeidsgivers side.

Tiltak som kontinuerlig gjennomføres er knyttet til forebygging (tilrettelegging av arbeidsplasser m.v), aktiv opplæring av ledere ihht løpende endringer i regelverk og et nært samarbeid med bedriftshelsetjeneste.

Av studenter som har søkt opptak ved KHiB i 2009 har ingen gjort institusjonen oppmerksom på at en har nedsatt funksjonsevne. Det er følgelig ikke tatt opp studenter med nedsatt funksjonsevne ved KHiB i 2009.

Det er ikke rekruttert personer med nedsatt funksjonsevne i 2009.

Ved KHiB har flere ansatte som kunne gå av med pensjon ved oppnådd 67 års alder valgt å fortsette i stilling. I tillegg er det flere tidligere ansatte som arbeider noe som timelønnete på pensjonistvilkår.

- **FEIDE**

Forberedelsene vedr. FEIDE-innføring ved KHiB er kommet i gang. Når KHiBs domenestruktur er oppgradert, skal databasene vaskes. KHiB tar sikte på å innføre en enkel FEIDE-model med ADAM-Feidekatalog i eget domene. Den administrative delen av FEIDE er ferdig – Her mangler kun undertegning av avtalen. Den tekniske delen av feide skal være i produksjon ved KHiB ultimo 2010.

- **Lærlinger**

KHiB har for tiden den fjerde kontorlagslærling i rekken under opplæring. Det er utviklet en intern plan for opplæringen med kompetansemål. Størrelsen på institusjonen tilsier at vi ikke kan ta opplæringsansvar for flere kontorlagslærlinger eller lærlinger innenfor andre fagområder enn den vi har i dag.

2.5.5. Kap 281. post 01

Stipendprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid

Fra og med 2009 har Stipendprogrammet også overtatt ansvaret for å tildele stipendiatmidler til institusjonene for gjennomføringen av det enkelte stipendiatprosjekt. Programstyret fikk derfor opprinnelig stilt en samlet bevilgning på vel 18,3 MNOK til disposisjon, hvorav 1 MNOK var avsatt til programdriften og 1 MNOK til produksjonstøtte til stipendiatprosjekter. Det viste seg imidlertid at denne totale bevilgningsrammen bygget på en beregningsfeil når det gjaldt etterslep av bevilgninger til tidligere opptatte stipendiater, og departementet foretok derfor våren 2009 en justering av bevilgningen. Den totale rammen for programmet ble redusert til 17 MNOK, samtidig som rammen for programdriften innenfor denne rammen ble økt til ca. 2,4 MNOK.

I tillegg til årets bevilgning har programstyret hatt til rådighet overført bevilgning fra tidligere år på totalt 3,2 MNOK. I dette beløpet inngår ikke-utbetalte tilsagn om produksjonstilskudd til stipendiatenes prosjekter på knapt 1,4 MNOK.

Årets drift av programmet beløper seg totalt til vel 15,2 MNOK, hvorav ca. 12,7 MNOK finansierer stipendiatenes virksomhet ved institusjonene og vel 2,5 MNOK knytter seg til driften av programmet – mot ca. 2,2 MNOK i 2008. Den dramatiske økningen i programmets totale utgifter fra 2008 til 2009 har direkte sammenheng med at ansvaret for å utbetale bidragene til stipendiatenes virksomhet ved institusjonene ble overført til programstyret i 2009. Dette har vært en fornuftig løsning, fordi programstyret, i større grad enn tidligere har hatt anledning til å knytte klare premisser til bevilgningene til institusjonene.

Økningen i utgiftene med å drifte programmet, har i hovedsak sammenheng med slutføringen av arbeidet med evalueringsrapporten – som ble overlevert til departementet i mars 2009. Utgiftene til stipendiatsamlingen har også økt noe fra året før. Dekningsbidraget til programoperatøren på 600.000 NOK, er holdt på samme nivå som i 2008. Det er ingen tvil om at institusjonens utgifter har vært høyere enn dette, og KHiB har også i andre sammenhenger pekt på nødvendigheten av å få full kompensasjon for de reelle utgiftene til operatøroppgaven.

Produksjonstilsagnene er i løpet av 2009 økt med vel 400' NOK til knapt 1,8 MNOK. Økningen i avsetningene kommer for øvrig i hovedsak av at programstyret har vedtatt å overføre to nye stipendiatstillinger til opptaket i 2010, bl.a. for å sikre en noe jevnere fordeling mellom stipendiatkullene.

Sammenstilt er nøkkeltallene for stipendprogrammet i 2009 slik:

Bevilgning KD 2009	17 000
Overført fra 2008	3 206
Driftsutgifter 2009	15 245
Resultat/Overføres til 2010	4 961
Produksjonstilsagn ¹⁾	1 785
Tilsagn oversettelse	15
Til programstyrets disposisjon	3 161

¹⁾ Her vises summen av alle de produksjonstilagn som er gitt av programstyret frem til dette regnskapsårets utgang, og som ikke er bokført som utbetalt.

Programstyret vil avgi egen rapport om driften og de økonomiske disposisjonene i 2009, inklusive regnskapsforklaringer.

KHiBs stipendiater

I 2009 har KHiB hatt 10 aktive stipendiater, hvorav 8 finansieres av midler bevilget av departementet over Kap. 281, mens 1 stipendiat er finansiert av NFR-midler og 1 stipendiat finansieres over KHiBs ordinære bevilgningsramme – av avsatte FoU-midler.

Pr. 31.12.09 er det står ca 1,0 MNOK udisponert av midler tildelt over Kap. 281. Avsetningene utgjør i hovedsak ufordelte fellesmidler til finansiering av stipendiatene og gjennomføring av deres prosjekter. Det gjenstår bl.a. en gjennomgang av tildelte prosjektmidler. Noe av avsetningen skyldes også refusjoner ved sykefravær.

Se Kap.2.2 for mer om stipendiatene.

2.6. ØKONOMIRAPPORTERING

Kunsthøgskolen resultatregnskap viser et negativt resultat for 2009 – og avsetningene innen bevilgningsfinansiert virksomhet endres i henhold til dette.

Resultatet som vedrører KHiBs ordinære rammebevilgning (kap 275) skjuler betydelige utsatte investeringsprosjekter, vesentlige budsjettreduksjoner/besparelser og nødvendige avsetninger til budsjettfordeling 2010.

Resultatet viser at KHiBs planmessige balanseavsetninger ved utgangen av 2008 var helt nødvendige. Dette gjelder særlig ubundne avsetninger og øremerkede avsetninger knyttet til tilbakeholdte investeringer i 2008. Disse balanseavsetningene ble foretatt som følge av uoversiktlig kostnadsutvikling for 2009 – knyttet til bl.a. økte husleieutgifter og KHiBs flytting til erstatningslokaler, og en vesentlig svekkelse av institusjonens økonomi ved budsjettildeling 2009. Det har også påløpt andre uforutsette, vesentlige kostnader i 2009 som ville vært problematisk å håndtere uten planlagte avsetninger pr 31.12.08. Dette gjelder ikke minst oppfølgingen av Riksrevisjonens merknader for 2008.

Omtalte endringer i resultatposter relateres til endringene fra 31.12.08 til 31.12.09:

Resultatregnskap pr 31.12.2009

Virksomhet: Kunsthøgskolen i Bergen

	Note	31.12.2009	31.12.2008
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	92 279 058	88 145 743
Tilskudd og overføringer fra andre	1	4 098 992	1 349 106
Salgs- og leieinntekter	1	1 025 373	551 543
Andre driftsinntekter	1	509 281	1 987 422
Sum driftsinntekter		97 912 705	92 033 814
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	2	52 447 762	47 296 554
Andre driftskostnader	3	44 550 974	38 042 329
Avskrivninger	4,5	1 784 870	1 976 028
Sum driftskostnader		98 783 606	87 314 911
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		-36 803	-20 007
Resultat av ordinære aktiviteter		-907 704	4 698 897
Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet	15	907 704	-4 698 897
Periodens resultat		0	0

I resultatregnskapet viser *driftsinntekter* en vesentlig økning. Dette har sammenheng med økte bevilgninger innenfor særlig Kap 281 Fellesmidler: Økte stipendiatmidler, midler til opprettelse av 15 nye studieplasser innen praktisk pedagogisk utdanning (PPU) fra høsten 2009, økte driftsmidler til stipendprogrammet og investeringsmidler til etableringen i Vaskerelven. Inntektssiden øker også som følge av betydelige tilskudd fra Norges Forskningsråd (NFR) i 2009.

Det er en vesentlig økning i *lønn- og sosiale kostnader*. Dette kommer som følge av virkningene av et kostbart lønnsoppgjør i 2008 og økte pensjonskostnader, men skyldes også økt aktivitet knyttet til økning i bevilgninger som nevnt over.

Andre driftskostnader er også økt betydelig i forhold til 2008 og skyldes flere forhold: Husleiekostnadene er økt med 16 % siden samme periode i fjor. Samtidig er andre kostnader til drift og vedlikehold av lokaler økt enda mer, men dette har først og fremst tilknytning til erstatningslokaler og nødvendige bygningsmessige arbeider i den forbindelse.

Foreløpig årsregnskap 2009 ble godkjent av kunsthøgskolens styre 09.02.10 og oversendt Kunnskapsdepartementet 15.02.10. For nærmere detaljer og omtale av resultat- og balanseposter, noter, med mer, vises det til foreløpig årsregnskap 2009 med ledelseskommmentarer.

3. PLANER FOR 2010

Kunsthøgskolen har under hvert virksomhetsmål satt en rekke *egne kvalitative resultatmål* for virksomheten i 2010. Suksess eller ikke i forhold til KHiBs virksomhet kan først og fremst måles kvalitativt, derfor er vårt hovedfokus på egne kvalitative resultatmål, men det er også satt et antall egne styringsparametre med *kvantitative* resultatmål.

For øvrig gjelder fortsatt KHiBs strategiplan fra 2004, som i løpet av 2010 skal revideres for en ny periode.

I tilknytning til og under hvert virksomhetsmål er det foretatt *risikovurderinger* i henhold til angitt metode for å avdekke risikovesentlighet (sannsynlighet og konsekvens). Vi har gjengitt det vi opplever som *vesentlige risikoer* - og relevante tiltak for å redusere evt. risiko.

3.1. PLAN FOR VIRKSOMHETEN I 2010

Sektormål 1

Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

Virksomhetsmål 1.1 Universiteter og høyskoler skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

KHiBs resultatmål:

Kunsthøgskolen skal sikre studietilbudet i ulike kunstfag ut fra nasjonale behov. KHiB skal ha studietilbud på bachelor- og masternivå innenfor følgende avdelinger/fagområder:

- Avd. for design: Møbel- og romdesign og visuell kommunikasjon;
- Avd. kunstakademiet: Billedkunst som maleri, video, performance, 3D-arbeid og lyd;
- Avd. for spesialisert kunst: Fotografi, grafikk, keramikk og tekstil, samt kuratorpraksis.

PPU-studiet skal forankres i KHiBs organisasjon som et permanent studietilbud. Tilbud om deltidsstudier skal vurderes.

Studier innen nye medier på fagområde visuell kommunikasjon skal styrkes, i langsiktig samarbeid med de andre avdelingene.

Undervisning, kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning skal være tett knyttet sammen ved kunsthøgskolen.

Undervisningsomfang skal tilpasses ressurser og studenttall.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Antall kvalifiserte førstevalgsøkere per studieplass	6,5	7,0	7,4	7,0
KHiBs styringsparametre:				
Antall EVU-kurs	12	17	10	15
Antall uteksaminerte kandidater ved institusjonen	106	93	110	110

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Sviktende rekruttering av høyt kvalifisert faglig personell
  - Målrettet profilering for godt omdømme;
  - Målrettet arbeid for videreutvikling av attraktivt arbeidsmiljø;
  - Internasjonal rekruttering av stab videreføres;
  - Sikre gode rekrutteringsprosesser forankret i et strategisk fagutviklingsperspektiv;
- Store utskiftninger i faglig ledelse særlig i 2010
  - Sikre kontinuitet i overgangsperioden;
  - Sikre kompetanseoverføring i faglig ledelse

Virksomhetsmål 1.2 Universiteter og høyskoler skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.**KHiBs resultatmål:**

KHiB skal opprettholde høy gjennomføringsprosent.

KHiB skal ha fokus på krav til faglig progresjon og stille klare krav til forpliktende deltakelse i studiemiljøet, samt til ansvar for egen læring, fra studentene på alle trinn.

Revisjon av studieplaner skal forberedes i forhold til tilpasning til kvalifikasjonsrammeverket.

Fellesfaglige undervisningstiltak skal fortsatt stimuleres.

KHiB skal følge utviklingen i læringsmiljøet i henhold til målformuleringer i kvalitetsutviklingsprogrammet (KUP).

KHiB skal vurdere en mulig forenkling av KUP i løpet av 2010/2011.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Antall nye studiepoeng per egenfinansiert heltidsekivalent per år	58,4	55,8	57,2	55
Antall studenter per undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling	8,4 (286/33,9)	8,8 (297/33,9)	9,0 (314/34,8)	9,0
Gjennomføring iht. avtalte studieplaner				
KHiBs styringsparametre:				
Gjennomføringsprosent BA	99,2 %	98,57	97,54	85 %
Faktor: Regnskap/budsjett for tverrfaglige prosjekter (1000 kr)	371/500	482/550	439/300	300/300

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Problematiske lokaler, mangel på møteplasser på tvers av lokaliteter
  - Aktiv innsats i byggesaken;
  - Utrede tiltak for å skape sosiale møteplasser
- Tydelige krav til studenters innsats
  - Vurdere behov for revisjon av studiekontraktens formuleringer om krav;
  - Styrke forpliktende påmelding og deltakelse i forhold til individuell utdanningsplan/undervisningskalenderen
- Fungerende KUP med robuste rutiner
  - Revisjon av KUP. Tiltak for bedre oppslutning i evalueringer fra stab og studenter;
  - Sikre gode styringsdialogmøter
- For lave investeringsrammer
  - Stram prioritering i budsjettprosessen

Virksomhetsmål 1.3 Universiteter og høyskoler skal ha et utstrakt internasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.**KHiBs resultatmål:**

KHiB skal opprettholde en stor andel av sine studenter på utveksling og et høyt tall på innreisende utvekslingsstudenter.

Avdelingene og faglig ledelse skal videreføre aktiv deltakelse i større nettverk som Nordplus (KUNO og Cirrus), Erasmus, Cumulus og ELIA¹³. KHiB skal ivareta sekretariatsfunksjonen for KUNO i perioden 2006 – 2011.

Avdelingene skal delta i internasjonale nettverk/fora og samarbeide med andre internasjonale utdanningsinstitusjoner i henhold til planlagte tiltak i avdelingenes virksomhetsplaner.

Avdelingene skal videreføre bruk av internasjonale gjestelærere til kurs og prosjekter.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	64	56	57	50
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	2	2	2	2
Antall studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (fellesgrader/Joint Degrees)		0	0	0
KHiBs styringsparametre:				
Faktor: Regnskap/budsjett for kompetansemidler til faglige ansatte (1000 kr)	308/450	243/350	145/300	300/300

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Strategi for internasjonalisering fra 2004 er ikke oppdatert
  - Ny strategisk plan må ferdigstilles i 2010
- Prosjekter ikke godt nok integrert i avdelingens og fellesnivåets planer og budsjetter
  - Bedre planlegging, styring og kontroll
  - Systematisk intern kommunikasjon i planleggingsfasen
- Manglende kompetanse for søknader og oppfølging av større internasjonale prosjekter
  - Opparbeide kompetanse for å sikre kvalitet i alle stadier i større prosjekter

¹³ Nordiske og europeiske nettverk for faglig samarbeid mellom institusjoner for høyere kunst- og designutdanning.

Ny rapportering under sektormål 1

KHiB har merket seg at vi med utgangspunkt i sektormål 1 skal gi en beskrivelse av måloppnåelsen for 2010 med særlig vekt på:

- institusjonens strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, herunder hvilke avveieringer som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.
- vurdering av internt system for kvalitetssikring og en redegjørelse for hvordan dette blir brukt strategisk og videreutviklet
- hvordan NOKUTs avsluttede evalueringer, revideringer og akkrediteringer blir fulgt opp og hvordan kvalitetssikringssystemet er forankret i fagmiljøene
- strategi for arbeidet med internasjonalisering og hvordan dette bidrar til utviklingen av den faglige virksomheten og kvalitet i utdanningene
- tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne
- arbeidet med læringsmiljø, herunder samarbeidet mellom læringsmiljøutvalget og styret, og hvordan dette bygger opp under sektormål 1.

Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

I det følgende vil KHiB omtale virksomhetsmål 2.1 og 2.5 under ett, da resultatmål og risikovurderinger i stor grad overlapper hverandre.

Virksomhetsmål 2.1 Universiteter og høyskoler skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Antall publikasjonspoeng per undervisnings, forsknings og formidlingsstilling				
Forskningsrådets tildelinger per undervisnings, forsknings og formidlingsstilling ¹⁴	6,07'	14,1'	95,6' (3 251'/34,8)	60'
Tildelinger fra EU per undervisnings, forsknings og formidlingsstilling				
KHiBs styringsparametre:				
Faktor: Regnskap/budsjett FoU-prosjekter (1000 kr) ¹⁵	513/500	451/500	513/270	> 500/200

Virksomhetsmål 2.5 Kunsthøgskolene har ansvar for utvikling av praktisk rettet forskning og utviklingsarbeid på sine fagområder, og skal arbeide med kunstnerisk utviklingsarbeid, forskning, kompetanseutvikling og nyskapende virksomhet innenfor aktuelle kunst- og designfag. Kunsthøgskolene skal innrette sin forskningsinnsats slik at forskerutdanningen holder høy internasjonal kvalitet, og samarbeide nasjonalt og internasjonalt om forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

KHiBs resultatmål:

Kunsthøgskolen skal som operatør av stipendprogrammet være aktiv pådriver for utviklingen av høy kvalitet i programmet.

KHiB skal rekruttere stipendiater ut fra strategiske mål og fokusområder.

¹⁴ For 2007 og 2008 er brukt data fra KD-portalen.

¹⁵ Resultatmål viser regnskap totalt i forhold til årets budsjettramme til formålet.

Stipendiater skal få god faglig oppfølging og aktivt integreres i avdelingens og det øvrige fagmiljøet ved institusjonen.

Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning ved KHiB skal holde høy internasjonal kvalitet.

KHiB skal følge opp prosjektene *Reflections reflected* og *Kunstnarleg verdiskaping (K-verdi)*.

Former for videreføring av *Sensuous Knowledge* skal vurderes.

KHiB skal bidra internasjonalt i utviklingen av begrepet *artistic research*.

KHiB skal arbeide aktivt for flere prosjekter med internasjonale forpliktete partnere.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Antall ferdige stipendiater, per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling				0,09 (3/34,8)
Andel ferdige stipendiater av opptatte personer på stipendprogram fem år tidligere	-	1 av 2	0 av 0	0 av 0
KHiBs styringsparametre:				
Antall stipendiater tatt opp i programmet	2	3	1	2
Antall uteksaminerte stipendiatkandidater	1	0	0	3

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevant tiltak:

- For dårlig gjennomstrømming av stipendiater
  - Sikre god oppfølging fra veiledere og institusjon
  - Rekrutteringsprosesser som sikrer at man får egnede søkere
- Ikke fullfinansierte stipendiater
  - Råderett over tiltak ligger ikke hos KHiB
- Strategi fra 2004 for kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning er ikke oppdatert
  - Ny strategisk plan må ferdigstilles i 2010
- Intern FoU-organisasjon fungerer ikke optimalt
  - Organisasjon utredes vår 2010, ses i sammenheng med organisasjon for BOA
- For lite tid til FoU-arbeid
  - Bygge FoU-kultur
  - Redusere undervisningsomfang
  - Følge opp individuelle arbeidsplaner
  - Søke midler til mer FoU-tid

Ny rapportering under sektormål 2

KHiB har merket seg at vi med utgangspunkt i sektormål 2 skal gi en beskrivelse av måloppnåelsen i 2010 med særlig vekt på:

- strategi for arbeidet med internasjonalisering i forskning og utviklingsarbeidet, og hvordan dette bidrar til å heve kvaliteten i forskerutdanningen og forskningsvirksomheten
- arbeidet med å utvikle og konsentrere FoU-innsatsen og utvikle fagmiljøer av høy kvalitet
- tiltak for å øke gjennomstrømningen i forskerutdanningen og status for rekruttering på ulike fagområder
- institusjonens arbeid mot og uttelling i regionale forskningsfond

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og bidra til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

Virksomhetsmål 3.1 Universiteter og høyskoler skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra forskning og utviklingsarbeid.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal utvikle strategisk og helhetlig formidling av FoU-virksomheten i relevante medier, herunder institusjonens nettsider, bl.a. med sikte på å utnytte alle utadrettede prosjekter til profilering av institusjonen.

KHiB skal årlig organisere Masterutstillinger, Bachelorutstilling og Åpen Dag, og sikre gode formidlingstiltak rundt disse. Eksterne utstillingssteder skal følges opp.

Kunsthøgskolens publikasjonsvirksomhet skal videreføres, og prosedyrene rundt distribusjon/salg av publikasjonene må videreutvikles og kvalitetssikres.

Kunsthøgskolen skal utgi årbok.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KHiBs styringsparametre:				
Faktor: <i>Regnskap/budsjett</i> for publikasjonsprosjekter (1000 kr)	402/400	247/400	163/0	> 200/0 ¹⁶

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevant tiltak:

- Strategi fra 2004 for formidling og informasjonsarbeid er ikke oppdatert
  - Ny strategisk plan må ferdigstilles i 2010

¹⁶ Pga. budsjettsituasjonen for 2010 budsjetteres det ikke med nye midler i 2010 ('0' i nevner). Publiseringsaktivitet opprettholdes ved bruk av avsatte publikasjonsmidler fra tidligere år.

Virksomhetsmål 3.2 Universiteter og høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom utdanning, innovasjon og verdiskaping.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal ha et koordinert samarbeid med lokale og regionale myndigheter og næringsinteresser om nyskaping og karriereutvikling, og bidra til å styrke kunst- og designmiljøet i Bergen.

KHiB skal delta på arenaer der studenters og tilsattes arbeider kan bidra til samfunns- og næringsutvikling.

KHiB skal skape møtesteder med andre aktører og utvikle utstrakt samarbeid med relevante partnere regionalt og internasjonalt for å sikre faglig bidrag av høy kvalitet til samfunnsutviklingen.

Satsing på etter- og videreutdanningstilbud skal være faglig relevant og generere inntekter.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Andelen oppdrags- og bidragsfinansiert aktivitet i forhold til samlede driftsinntekter	1181	1006	1 008	> 1 100
Antall nyopprettede selskaper				0
Antall mottatte forretningsideer				0

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Ikke klar profil for EVU-porteføljen
  - Presisere strategi
  - Definere målgrupper
- Prosjekter ikke godt nok integrert i avdelingens og fellesnivåets planer og budsjetter
  - Bedre planlegging, styring og kontroll
  - Systematisk internkommunikasjon om aktuelle prosjekter
- Lite systematisk deling og anvendelse av kunnskap om verdiskaping og kulturnæringer relatert til våre felt
  - Styrke intern formidling mellom fagfeltene
  - Følge opp aktører av strategisk betydning, med forankring på avdelings- og institusjonsnivå.

Ny rapportering under sektormål 3

KHiB har merket seg at vi med utgangspunkt i sektormål 3 skal gi en beskrivelse av måloppnåelsen i 2010 med særlig vekt på:

- Arbeidet med stimulering og tilrettelegging for innovasjon og entreprenørskap
- arbeidet med å utvikle retningslinjer for immaterielle rettigheter og forbedre håndteringen av slike rettigheter.
- institusjonens tilrettelegging for god tilgjengelighet av forskningsresultater, herunder Open Access, og annen faglig aktivitet for allmennhet og samfunn
- arbeidet med å øke bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet.

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

Virksomhetsmål 4.1 Universiteter og høyskoler skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal sikre en administrativt robust organisasjon og styrke profesjonaliteten.

KHiB skal ha fokus på rolleavklaring og god arbeidsfordeling og synergieffekter mellom administrativt og faglig personale.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Driftsutgifter pr avlagt heltidsekvivalent.	303	310	330 (98 783,6/299,5)	330
Driftsutgifter pr publikasjonspoeng				
Forholdet mellom antall tilsatte i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger og antall tilsatte i administrative stillinger			1,91 ¹⁷ (51,3/26,8)	< 1,9
KHiBs styringsparametre:				
<i>Faktiske driftsutgifter (kap 260) pr avlagte 60-studiepoengsenheter</i> ¹⁸	272	267	274 (80 215'/ 292,5) ¹⁹	311

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Sårbarhet som liten institusjon
  - Initiere vekst/samarbeid
- Ikke tilstrekkelige ressurser med rett kompetanse til å møte forvaltningsmessige utfordringer
  - Fullføre prosesser som er i gang:
    - Gjennomgå organisering av KHiBs funksjoner/oppgaver;
    - Analyse av kompetansebehov, tiltak;
    - Kartlegging av samarbeidspartnere

¹⁷ I grunnlaget for dette forholdstallet inngår i tillegg til de regulære forsknings- undervisnings og formidlingsstillingene KHiBs bibliotekarer og verksmestere (2+4,5 årsverk).

¹⁸ Med *faktiske* driftskostnader menes Kap. 260-midler fratrukket midler avsatt til investeringsformål. For 2010: Driftsutgifter (90 265 – 1 500) = 88 765 og måltall på 285 avlagte 60-studiepoengsenheter.

¹⁹ Studiepoengsproduksjonen for PPU-studentene er tatt ut, da disse er finansiert over kap 281 i 2009.

- Felles ansvar for forvaltning faglig/adm stab ikke god nok
  - Øke felles forståelse for god ressursforvaltning
- Ikke rasjonelle nok verktøy og systemer
  - Kompetanse/oppdatering/omlegging
- For spesialiserte kompetanser i administrasjonen
  - Utvikle system for kunnskapsoverføring
  - Utvikle dokumentasjon av arbeidsprosesser

Virksomhetsmål 4.2 Universiteter og høyskoler skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal opprettholde ordninger med strategisk kompetanseutvikling for både faglige og administrativt tilsatte.

Kunsthøgskolen skal videreføre den gode kjønnsfordelingen både blant faglig og administrativt personale.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	50,3 %	53,6 %	54,0 % ²⁰	> 50 %
Andel kvinner totalt	50 %	49 %	53 %	50 %
Andel kvinner i undervisnings- og forskerstillinger	53 %	50 %	56 %	50 %
Andel kvinnelige stipendiater	50 %	50 %	53 %	50 %
Andel kvinner i teknisk-administrative stillinger	52 %	54 %	54,2 %	> 50 %
KHiBs styringsparametre:				
Sykefravær	2,7 %	3 %	5,2 %	< 5 %

²⁰ I nevneren for dette resultatet inngår følgende årsverk: Professor 14,5 (inklusive professor II), førsteamanuensis 9,7, høgskolelektor 11,6, stipendiater 8,5 og vit.ass 0,5. Resultatet fra tidligere år er rapportert tilsvarende, og andelen førstestillinger ved KHiB fremstår således lavere enn DBHs rapport for virksomhetsmål 4.1 (0,68 for 2009).

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Ikke god nok flyt i ansettelsesprosesser
  - Revisjon av ansettelsesprosedyrer
- Ikke tilstrekkelig opplevelse av medvirkning, samarbeid og ansvar
  - Videreføre stimulerende, åpne prosesser med bred medvirkning;
  - Følge opp pågående arbeidsmiljøtiltak;
  - Skape engasjement og ansvarliggjøre medarbeiderne

Virksomhetsmål 4.3 Universiteter og høyskoler skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.

KHiBs resultatmål:

KHiB skal videreføre årviss fordeling av budsjettmidler til strategiske tiltak - i samsvar med målsettinger i strategisk plan.

KHiB skal jevnlig utarbeide og presentere økonomirapporter av høy kvalitet overfor alle budsjettnivåer, herunder budsjettansvarlige, ledelse og styret.

KHiB skal ha god kontroll og styring med avsetningene.

KHiB skal evaluere lønns- og personalsystemet med særlig fokus på konsekvenser ved valgt servicemodell.

KHiB skal sørge for opplæring av budsjettansvarlige i økonomiforvaltning.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	1,79	1,88	1,84 (31.941'/ 17.354')	> 1,5
Avregninger (gjennomføringen av budsjettet i regnskapsåret)	- kr 266'	Kr 4 699'	- kr 908'	< 0 ²¹

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Ikke tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i økonomiforvaltningen
  - Styrke økonomiforvaltningen
- Ufullstendig internkontroll

²¹ Måltallet < 0 (mindre enn null) gjelder Kap. 275-midler. Budsjettsituasjonen for 2010 tilsier en klar forventning om reduksjon i avsetningene.

- Sikre fullstendige rutiner for internkontroll
- Opplæring av både faglige og administrativt ansatte

Virksomhetsmål 4.4 Universiteter og høyskoler skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom samarbeid.

Resultatmål (kvantitative):

Styringsparameter	Resultat			Ambisjonsnivå
	2007	2008	2009	2010
KDs styringsparametre:				
Antall studietilbud i samarbeid med andre norske institusjoner (fellesgrader)				

Vesentlige risikoer for virksomhetsmålet, og relevante tiltak:

- Uavklart strategi
  - Tematisering av SAK når ny strategisk plan ferdigstilles i 2010
- Ikke identifiserte samarbeidsparter og –områder
  - Kartlegging og dialog med relevante aktører både faglig og administrativt
- Ikke godt nok nasjonalt samarbeid om kunstnerisk utviklingsarbeid
  - Følge opp stipendprogrammet og utformingen av nytt nasjonalt program

Ny rapportering under sektormål 4

KHiB har merket seg at vi med utgangspunkt i sektormål 4 skal gi en beskrivelse av måloppnåelsen i 2010 med særlig vekt på:

- Hvordan strategiske valg i økonomisk prioritering og rekruttering underbygger faglige ambisjoner innen forskning og utdanning.
- personalpolitiske virkemidler som bidrar til å realisere målet om et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.
- institusjonens oppfølging av gjeldende regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet
- institusjonens oppfølging av internkontroll, ref. reglement for økonomistyring i staten § 14 - relatert både til systemer og kvalitetssikringsrutiner
- institusjonens arbeid med å redusere midlertidighet i ordinære utdannings- og forskerstillinger

3.2. PLAN FOR TILDELT BEVILGNING FOR 2010

	Budsjett 2010
Bevilgning Kap 260	90 265
Lønnskostnader	48 429
Bygninger leie og drift	26 239
Andre driftsmidler	13 137
Investeringer	1 500
Etter- og videreutdanning	710
Reserver	250
Sum fordelt Kap 260	90 265

Tidligere rapportert tabell for disponering av bevilgning er tatt ut av rapporteringsgrunnlaget.

Oversikten i tabellen over tar utgangspunkt i en svært overordnet fremstilling av styrets fordeling av bevilgningsrammen på Kap. 260.

For øvrig er følgende lagt til grunn for ovenstående plan for tildelt bevilgning:

- Planen tar kun utgangspunkt i bevilgningsramme Kap. 260 – og styrets fordeling av denne. Utover tildelt bevilgning Kap 260 (kr. 90.265') mottar KHiB bevilgninger over Kap 281 vedrørende stipendprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid, samt bevilgninger for NFR-prosjekter. Disse er ikke tatt inn i planen. Andre inntekter fra f.eks. øvrige bidrags-/ oppdragsinntekter er heller ikke vist i tabellen over.
- Oversikten viser ikke plan for disponering av balanseavsatt andel av bevilgnings- og bidragsfinansiert virksomhet fra pr 31.12.09.
- Detaljerte budsjetter for alle aktiviteter ved KHiB i 2010 arbeides det fortsatt med. Dette innebærer at fordelingen mellom budsjettall på *lønnskostnader* og *andre driftsmidler* er foreløpige.
- *Lønnskostnader* omfatter stillingsressurser/lønnskostnader omfattet av KHiBs rammebevilgning (Kap. 260), og ikke lønnskostnader forbundet med operatørrollen for stipendprogrammet, KHiBs stipendiater eller NFR-prosjekter.
- Budsjetterte investeringer for 2010 er samlet under posten *Investeringer*. Dette er styrets fastsatte ramme til investeringsformål. Rammen er lav og forutsetter at KHiB kan disponere ubrukte investeringsmidler fra 2009. Anleggsmidler som aktiveres i balansen vil bli regnskapsført under utsatt bevilgning (under inntekter).
- *Andre driftsmidler* dekker alle andre kostnader/aktiviteter utover lønnskostnader, husleie og investeringer for KHiBs 4 hovedbudsjettenheter (fellesnivået og 3 fagavdelinger) disponerer. Denne posten inkluderer også budsjettmidler til strategiske formål.

For nærmere detaljer og omtale av styrets fordeling av bevilgningsrammen vises det til styrets vedtak om budsjettfordeling 15.01.10.